

Zachování krajinného rázu NP Šumava část II.

Hodnocení kulturní krajiny

Urbanistický manuál sídel na území NP Šumava

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH:

1. ÚVOD	3
2. ZATŘÍDĚNÍ SÍDEL DLE HISTORICKÉ PŮDORYSNÉ FORMY	3
2.1. SÍDLA NEPRAVIDELNÁ	4
2.1.1. sídla hromadná (shluková)	4
2.1.2. sídla s rozptýlenou zástavbou	5
2.2. SÍDLA FORMOVANÁ	5
2.2.1. sídla komunikační	5
2.2.1.1. sídla hromadná silniční	5
2.2.1.2. sídla silniční	6
2.2.1.3. sídla silniční lánová soustředěná	6
2.2.1.4. sídla silniční lánová rozvolněná	7
2.2.2. sídla návesní	7
3. HLAVNÍ PROBLÉMY V NOVODOBÉM OBRAZU SÍDEL NP ŠUMAVA	8
4. URBANISTICKÉ ZÁSADY PRO NOVÉ STAVEBNÍ ZÁMĚRY V ÚZEMÍ	10
4.1. VYMEZOVÁNÍ LOKALIT PRO MOŽNOU ZÁSTAVBU S OHLEDEM NA URBANISTICKOU HODNOTU A PŮDORYSNÝ TYP SÍDLA	10
4.1.1. obecné principy	10
4.1.2. zásady formulované s ohledem na půdorysný typ sídla	14
4.1.2.1. sídla s rozptýlenou zástavbou	14
4.1.2.2. sídla hromadná (shluková)	15
4.1.2.3. sídla komunikační	18
4.1.2.4. sídla návesní	22
4.2. ZÁSADY PRO UMÍSTĚNÍ STAVBY NA POZEMKU	25
4.2.1. obecné zásady jednotné pro všechny půdorysné typy sídel	25
4.2.1.1. základní principy	25
4.2.1.2. vzájemné odstupy staveb	26
4.2.2. specifické zásady zohledňující historickou strukturu sídla	27
4.2.2.1. sídla hromadná (shluková)	27
4.2.2.2. sídla komunikační	27
4.2.2.2.1. zástavba v kontextu historického jádra	27
4.2.2.2.2. komunikační formy mimo historické jádro sídla	31
4.2.2.3. sídla návesní	31
4.2.3. doporučené umístění stavby v závislosti na orientaci pozemku vůči světovým stranám	32
4.2.3.1. komunikační půdorysné formy	32
4.2.3.2. enklávy s rozptýlenou zástavbou	35
4.2.3.3. příklady funkčního řešení staveb navrhovaných do centrálního prostoru návesních sídel	39
4.3. OSTATNÍ STAVBY NA POZEMKU	41
4.4. ZÁSADY PRO UMÍSTĚNÍ STAVBY VE SVAŽITÉM POZEMKU	42
4.5. OHRANIČENÍ POZEMKU	44
4.6. ZELEŇ NA POZEMKU	46
4.7. ZPEVNĚNÉ PLOCHY NA POZEMKU	48
5. ÚPRAVY VEŘEJNÉHO PROSTORU	50
5.1. MÍSTNÍ KOMUNIKACE	50
5.1.1. úprava stávajících komunikací	51
5.1.2. návrh nových komunikací	52
5.2. VEŘEJNÉ PARKOVÁNÍ	53
5.3. POVRCHY KOMUNIKACÍ	54
5.4. ZELEŇ VE VEŘEJNÉM PROSTORU	55
5.4.1. solitérní zeleň	55
5.4.2. skupinová zeleň	56
5.4.3. úprava ploch, nízká zeleň	56
5.5. DROBNÁ ARCHITEKTURA	57

1. ÚVOD

Každé sídlo má svou charakteristickou formu a historii, během které se jeho znaky vyvíjely. Formulace základních urbanistických zásad pro nové stavební záměry předpokládá podrobnou znalost těchto skutečností podloženou předchozím studiem konkrétních forem – v následujícím oddíle jsou uvedeny základní podklady, se kterými autoři této práce pracovali a které jsou nezbytné zejména při zpracování budoucí územně plánovací dokumentace jednotlivých enkláv:

- **císařské otisky tzv. stabilního katastru (1826-1830, 1837-1843)**
- **II. vojenské mapování - Františkovo (1836-1852)**
- **III. vojenské mapování – Františkovo – josefské (1877-1880)**
- **mapy pozemkového katastru (1927 -1945)**
- **historické letecké měřické snímky (1947, 1949)**
- **současné katastrální mapy**
- **současné ortofotomapy**
- **terénní průzkum**

Půdorysná struktura většiny sídel v řešeném území prošla v průběhu historie podstatnou proměnou. Řada z enkláv zcela zanikla, podstatná část těch, které se dochovaly do současnosti, byla významně narušena likvidací stavebního fondu a následnou výstavbou, jen zlomek se zachoval v takové podobě, která je schopna o svém původním obraze zřetelně vypovídat. Při sledování urbanistické hodnoty sídla hraje roli především fakt, do jaké míry je zachována jeho historická půdorysná forma a v jakém rozsahu ji zasáhl novodobý stavební rozvoj. Účelem této práce je poukázat na přítomné hodnoty a stanovit taková pravidla pro nové stavební záměry, aby si výjimečně dochované enklávy, které pro oblast Národního parku Šumava mají výjimečný význam, udržely charakteristickou siluetu, narušená sídla nebyla dále oslabována nevhodně umístěnou zástavbou a v několika případech mohla být obnovena i struktura historického jádra.

2. ZATŘÍDĚNÍ SÍDEL DLE HISTORICKÉ PŮDORYSNÉ FORMY

V řešeném území byly zaznamenány prakticky všechny základní půdorysné typy venkovských sídel, které lze nalézt na území českých zemí, zde však pochopitelně s regionálními specifiky. Uspořádání zástavby v každém z nich má charakteristické znaky, které předurčují způsob práce s formou při hledání prostoru pro nové stavební záměry.

Základní dělení:

<u>nepravidelná sídla</u>	– sídla, která vznikala, jak již název napovídá, živelně, bez jednotného a předem daného konceptu
<u>formovaná sídla – samoty</u>	– sídla, jejichž půdorysná struktura je uspořádána podle pevné, pravidelné formy. kromě králováckých dvorců, jejichž existence byla kulturně historickým specifikem, existovaly v krajině izolované objekty, jejichž obyvatelé nacházeli v odlehlých pozicích mimo soustředěné sídlo zdroj své obživy (mlýny, pily, hamry, draslovny, smolné pece, hájovny, domy dřevařů, pastevců)

Podrobné dělení včetně podkategorií: (dle půdorysných typů přítomných v řešeném území)

nepravidelná sídla

- **sídla s rozptýlenou zástavbou (rozptýlené osídlení)** – sídla charakteristická výraznými vzájemnými odstupy jednotlivých staveb a strukturou bez pravidelných prostorových vazeb.
- **sídla hromadná (shluková)** – enklávy soustředěné zástavby nepravidelného uspořádání, v nichž jsou objekty semknuty, avšak nevytvářejí formovaný veřejný prostor.

formovaná sídla

- **sídla komunikační** – stavby jsou uspořádány podél komunikační osy sídla a jsou k ní bezprostředně přimknuty
- **hromadná silniční** – odkazují rovněž na živelné založení s postupným formováním sídla podél komunikace. Vyznačují se poměrně nepravidelným uspořádáním staveb vůči komunikaci (orientace ke komunikaci, vzdálenost od ní, vzájemné odstupy objektů).

- **silniční** – vsi se vyznačují pravidelným uspořádáním staveb podél komunikace (jednotná orientace, odstupy od komunikace, vzájemné rozestupy).
- **soustředěná lánová** – uspořádáním sídla prakticky shodná se silniční.
Charakteristická je pro ni bezprostřední vazba na lánovou plužinu. Veškeré pozemky náležející k usedlosti jsou soustředěny do pozemkového pásu navazujícího na objekt. Jednotlivé pásy jsou často prostorově odděleny vyšší zelení.
- **rozvolněná lánová** – rozvolněná ves často procházející celou délkou katastru. Charakteristická je pro ni bezprostřední vazba na lánovou plužinu. Veškeré pozemky náležející k usedlosti jsou soustředěny do pozemkového pásu bezprostředně navazujícího na dům. Jednotlivé pásy jsou často prostorově odděleny vyšší zelení. Oproti silniční lánové jsou typické větší rozestupy mezi domy.

podkategorie: **jednořadá** – stavby jsou situovány pouze podél jedné strany komunikace
rozvolněná – objekty mají mezi sebou výraznější rozestupy

- **sídla návesní** – objekty jsou semknuty kolem návesního prostoru

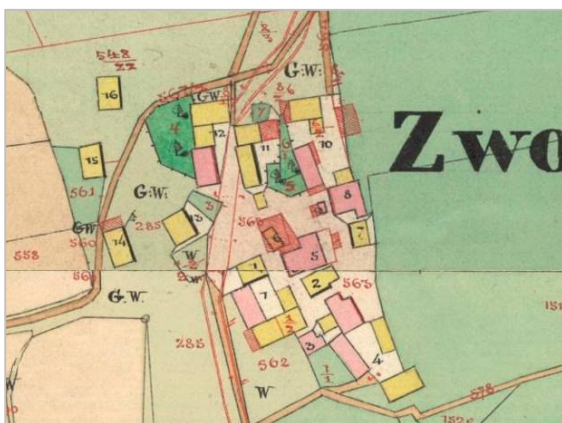
pozn. Ve specifických případech může být sídelní struktura výsledkem spojení dvou či více prostorově oddělených půdorysných forem.

2.1. SÍDLA NEPRAVIDELNÁ

2.1.1. Sídla hromadná (shluková)

Jedná se o formu kompaktní, shlukovou, avšak bez patrného návesního prostoru. Pojí se s úsekovými a dělenými úsekovými plužinami.

Na celkovém počtu sídel měla při nejintenzivnějším osídlení šumavského regionu relativně nízký podíl, po zániku velké části sídel v příhraniční oblasti jejich zastoupení v řešeném území relativně vzrostlo. Hromadné vsi vznikaly v různých historických obdobích - relativně typickým příkladem mladší historie byly živelné enklávy, dnes již povětšinou neexistující, které vyrůstaly kolem sklářských hutí, hamrů, apod. ve vyšších partiích Šumavy. V řešeném území je tato forma v ryzí podobě zastoupena sídlem Svojše, dále jako místní enklávy větších sídel (Kvilda – Hamerské domky, Sv. Ján, apod.). Dalšími, méně dochovanými hromadnými vesnicemi, jsou Prášily, Srní, Modrava.

Svojše (KT), císařský otisk mapy stabilního katastru, 1837
 Zdroj: archiv ČÚZK

Svojše (KT), ortofoto, 2008

Zdroj: ČÚZK

2.1.2. Sídla s rozptýlenou zástavbou (rozptýlené osídlení)

Nejmladší typ osídlení, který se v regionu objevoval převážně až od 18. století především v souvislosti s rozvojem dřevařského průmyslu, je charakteristický výraznými vzájemnými odstupy jednotlivých staveb a strukturou bez pravidelných prostorových vazeb. Pojí se výhradně s úsekovou plužinou. Sídlní typ v minulosti převažoval v nejvyšších, nejpozději osídlovaných částech Šumavy. Po dramatické poválečné redukci osídlení zanikla naprostá většina jeho původního areálu, dnes je tedy zastoupen relativně v malém rozsahu.

Rozptýlený charakter osídlení si zachovaly Filipova Huť, Horská Kvilda, Údolí a Hrádky u Srní, jižní část Stožce.

Knížecí Pláně (PT), císařský otisk mapy stabi. katastru, 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Knížecí Pláně, historická fotografie, 1930 Zdroj: archiv autora

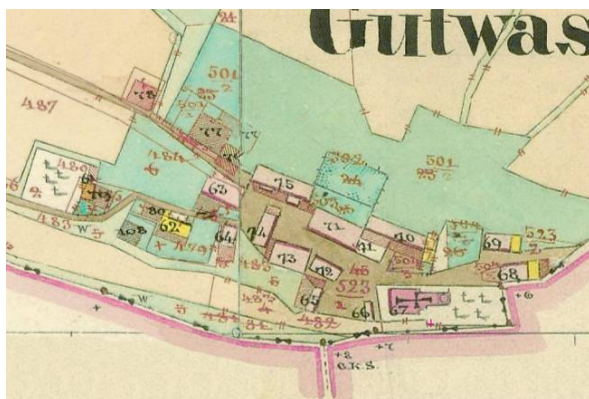
2.2. SÍDLA FORMOVANÁ

2.2.1. Sídla komunikační

Jak je patrné z názvu, jedná se o sídla vznikající v bezprostřední vazbě na obslužnou síť cest, které tvořily hlavní páteř celé formy a linie, podle níž se vsi často dále rozvíjely. V obecné rovině lze do této kategorie řadit i lokality, kde ústřední osu půdorysu představuje terénní hrana, potok či řeka, v řešeném území však tyto přírodní prvky figurují ojediněle pouze jako doprovodný element.

2.2.1.1. sídla hromadná silniční

Tento typologický druh se v rámci kategorie poněkud vymyká, způsobem půdorysného uspořádání odkazuje spíše na živelnější založení a postupný vývoj formy. Budovy jsou vůči komunikaci a sobě navzájem řazeny s menší pravidelností, a stejně jako u výše zmíněných hromadných sídelních typů vznikaly v různých obdobích a je často obtížné jejich stáří přesněji datovat. Nejčastěji se pojí s úsekovou a dělenou úsekovou plužinou. Mezi hromadné silniční vsi můžeme řadit např. Stožec, Mechov, Dobrou Vodu a Novou Hůrku.

Dobrá Voda (KT), císařský otisk mapy stabilního katastru, 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Dobrá Voda (KT), ortofoto, 2008

Zdroj: ČUZK

2.2.1.2. silniční

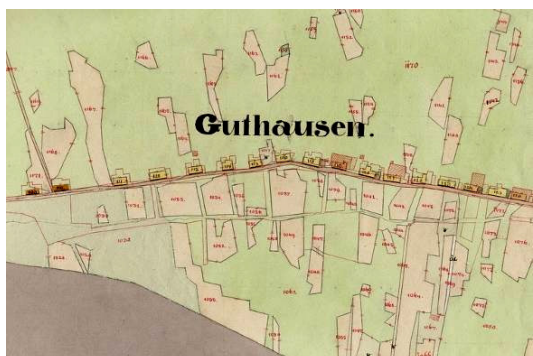
Vyznačují se pravidelnější pozicí objektů vůči komunikaci, která odkazuje na cílené založení základní formy. V rámci ČR se typ uplatňoval ve starosídlních oblastech a potom znovu v novověku. Všechny tři dochované oboustranné silniční vsi (České Žleby, Strážný a Kvilda) leží na trasách někdejší Zlaté stezky. Silniční vsi se zde pojí s úsekovými a dělenými úsekovými plužinami. Velmi podobnou formu má i naprostá většina novodobé zástavby (po roce 1945). Abychom ji rozlišili od historických forem nazýváme ji dále jako novodobá uliční, v případě jejího plošného charakteru pak novodobá kobercová.

České Žleby, císařský otisk mapy stabilního katastru, 1837
Zdroj: archiv ČUZK

České žleby, historický snímek,
Zdroj: Kamil Kusák, www.zanikleobce.cz

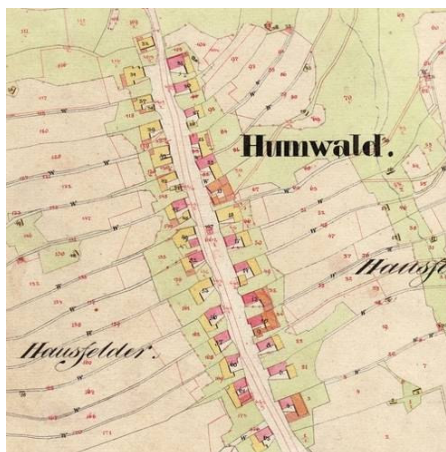
Dobrá (PT), císařský otisk mapy stabilního katastru, 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Dobrá (PT), historický snímek, 1945
Zdroj: Kamil Klusák

2.2.1.3. lánová soustředěná

Silničním vsím velmi podobný typus, pro který je charakteristická vazba sídla na lánovou plužinu. Každý dům stál v pozemkovém pásu, který k němu náležel, a který byl často doprovázen komunikací či nízkými kamennými zídkami. Pokud se toto vymezení zachovalo, je dnes často doprovázeno vzrostlou zelení. U dochovaných sídel bylo prostorové dělení plužiny setřeno, zanikl tím charakteristický znak, který soustředěná lánová sídla odlišoval od vsí silničních. Nejtypičtějším příkladem krátké lánové vesnice byl Chlum, do dnešních dnů zbylo však pouze torzo sídla i historické struktury plužiny.

Chlum (PT), císařský otisk mapy stabilního katastru, 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Chlum (PT), historický snímek, 1945
Zdroj: Kamil Klusák, www.zanikleobce.cz

2.2.1.4. lánová rozvolněná

Charakteristicky rozvolněná sídla, často výrazné délky. Vzájemné odstupy staveb byly dány šířkou pozemkových pruhů lánové plužiny (často až desítky metrů), uvnitř nichž jednotlivé domy stály. Pásy byly zpravidla kolmé ke komunikační ose sídla a charakteristicky ohraničené mohutnými kamenicemi často doprovázené vyšší zelení - struktura plužiny obvykle vyplňovala celou odlesněnou plochu enklávy. Tyto vsi jsou původem spjaty s lánovou plužinou.

V rámci českých zemí se jedná o typologický druh pozdně středověkých sídelních krajín, který se však objevoval i v poslední kolonizační vlně v horských partiích. Tento půdorysný typ byl v sídelním prostoru Šumavy velmi hojně zastoupen, v důsledku poválečných změn však všechna tato sídla na území národního parku zanikla. Na mnoha místech se však velmi zřetelně dochovala historická struktura lánových plužin.

Radvanovice, císařský otisk mapy s. bkatastru 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Dolní Ždánidla, letecký snímek 1947 – 1951
Zdroj: www.kr-plzensky.cz

Sídla komunikačního typu mají řadu půdorysných nuancí, v řešeném území se vyskytují pouze sídla **jednořadá**: budovy jsou v této formě řazeny pouze podél jedné strany komunikace.

V oblasti Šumavy se jedná historicky o nepřiliš četnou formu, dnes je v čitelné podobě dochována pouze Dobrá, Svinná Lada a částečně Staré Srní.

2.2.2. Sídla návesní

Základem každého návesního sídla je centrální veřejný prostor – náves, vymezený a ohraničený stavbami pevné prostorové vazby. Pravidelností půdorysu vykazuje tato forma jednoznačný lokátorský záměr a v obecné rovině představuje vrchol středověkého venkovského urbanismu v českých zemích. Tvar návsi je v rozsahu posuzovaného území nejčastěji oválný, obdélný či nepravidelný. Pro sídlo je typická i vzájemné prostorové uspořádání jednotlivých složek: náves – dům – dvůr – zahrada – volná zemědělská krajina. Sídlo tvoří ucelený, zřetelně ohraničený soubor, prostorově oddělený od navazujících nezastavěných ploch.

Historicky se jedná o sídelní typ charakteristický pro vrcholně středověkou kolonizaci, vyskytuje se bezvýhradně v nižších partiích Šumavy, a proto je v řešeném území zastoupen pouze okrajově. Dobře dochované návesní vsi jsou Červená a Velký Kozí Hřbet; ve většině případů se však jedná o sídla s velice narušenou půdorysnou strukturou a prakticky nečitelnou návesní formou. Do jejich struktury však významně nezasáhla novodobá zástavba, je proto možné jádrový prostor sídla doplnit a obraz původní struktury alespoň částečně rekonstruovat.

Červená, císařský otisk mapy stab. katastru 1837
Zdroj: archiv ČUZK

Červená, ortofoto 2008
Zdroj: ČUZK

3. HLAVNÍ PROBLÉMY V NOVODOBÉM OBRAZU SÍDEL NP ŠUMAVA

Období od konce II. světové války do konce 80. let 20. století

- **likvidace původního stavebního fondu**

V příhraniční oblasti šumavského regionu zanikla podstatná část sídel bez následné obnovy. Půdorysná struktura naprosté většiny sídel ostatních byla významně narušena.

- *Slunečná, císařský otisk mapy stab. katastru 1837*
Zdroj: archiv ČUZK

Slunečná, ortofoto (2008)

- **výstavba průmyslových, vojenských a zemědělských areálů**

Předimenzované stavby svým měřítkem naprosto neodpovídaly existující struktuře sídel, byly navíc situovány velmi často v pohledově exponovaných lokalitách.

Srní – ortofoto 2008

- **výstavba nerespektující původní urbanistickou formu**

Zástavba v nevhodných pozicích, mimo existující stavební čáru, nepřiměřená měřítkem i objemem. Zásadní problém představují bytové domy v bezprostřední vazbě na historickou zástavbu.

Borová Lada, ortofoto 2008

- **individuální i skupinová výstavba ve volné krajině**

Zástavba bez urbanistické koncepce zakládající izolované stavby či malé enklávy včetně obslužných komunikací mimo hlavní obrys sídla. Ignoruje charakteristickou strukturu formovaných sídel a existující prostorové rezervy.

Chlum, ortofoto 2008

- **plošná výstavba ve volné krajině**

Plochy urbanizované bez ohledu na historický půdorysný typ sídla, bez citlivé urbanistické koncepce a v rozsahu nepřiměřeném existující půdorysné struktuře.

Borová Lada, ortofoto 2008

- **zahušťování rozptýlené zástavby**

Ve výjimečně dochovaných enklávách s rozvolněnou půdorysnou strukturou dochází výstavbou nových objektů v bezprostřední blízkosti existující zástavby k setření charakteristické urbanistické formy.

Horská Kvilda, 1947–1951, Zdroj: www.kr-plzensky.cz

Horská Kvilda, ortofoto 2008

4. URBANISTICKÉ ZÁSADY PRO NOVÉ STAVEBNÍ ZÁMĚRY V ÚZEMÍ

4.1. VYMEZOVÁNÍ LOKALIT PRO MOŽNOU ZÁSTAVBU S OHLEDEM NA URBANISTICKOU HODNOTU A PŮDORYSNÝ TYP SÍDLA

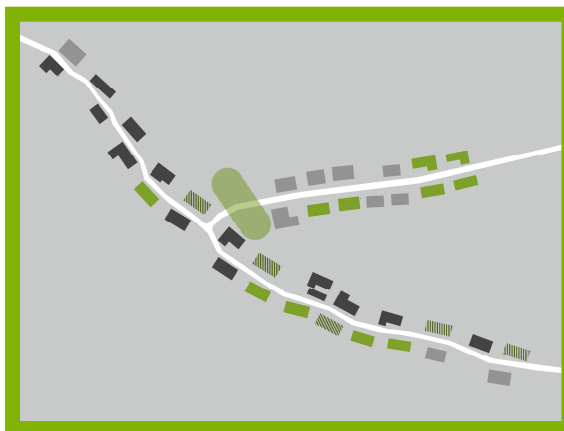
4.1.1. Obecné principy

V následujícím oddíle jsou uvedena klíčová pravidla pro případné stavební záměry v sídlech NPŠ. Tyto principy jsou formulovány bez ohledu na půdorysný typ a urbanistickou hodnotu sídla.

doporučené:

- Není-li to v rozporu s přírodními hodnotami území, je pro novou výstavbu vždy nezbytné přednostně využívat parcel zaniklých objektů a novostavby realizovat na půdoryse původních budov.
- Další výstavbu je možno realizovat pouze v přirozených prostorových rezervách v existující zástavbě tak, aby nebyla narušena historická půdorysná forma sídla.
- Strukturu sídla je nezbytné zahušťovat vždy od jeho středu – logického těžiště.
- Nové rozvojové plochy je možno realizovat pouze v rozsahu odpovídajícím velikosti sídla.
- Tyto zásady se nevztahují na sídla, ve kterých je doporučena výstavba minimální či ve kterých se jakýkoli stavební rozvoj nepřipouští – zejména v enklávách s rozptýleným charakterem zástavby.
- Existuje-li prostorová distance mezi historickou půdorysnou formou a mladší zástavbou, je tento odstup žádoucí zachovat a případně podpořit výsadbou vysoké zeleně.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích

nevhodné:

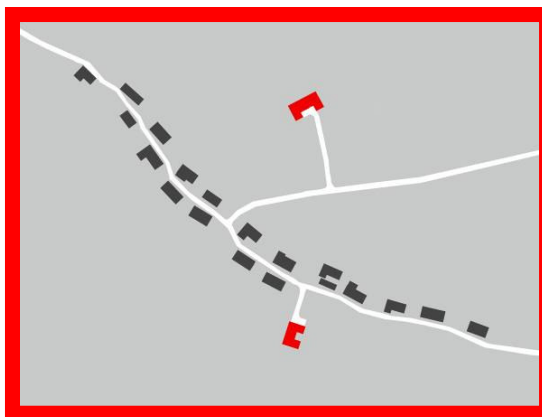
- Ve všech sídlech NP Šumava je zcela nežádoucí navrhovat plošnou (kobercovou) obytnou výstavbu ve volné krajině ani v bezprostřední vazbě na existující urbanizované plochy.

- historická zástavba
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

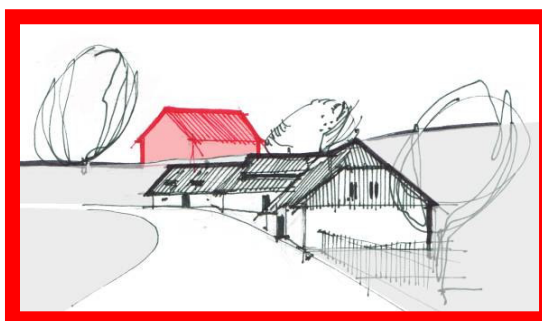

- Je zcela nevhodné vstupovat individuální obytnou či rekreační zástavbou do volné krajiny.
- Pro jakoukoli výstavbu v malých sídlech je nevhodné zakládat nové obslužné komunikace.

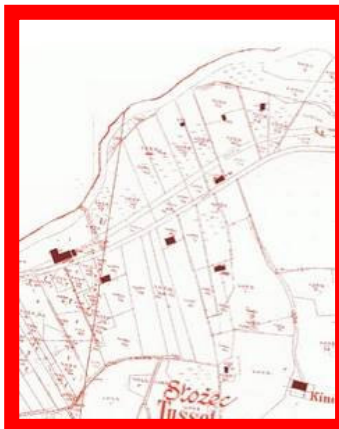
historická zástavba
 nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

- Velmi rušivě působí zástavba navrhovaná do pohledově exponovaných míst – horizonty, volné plochy bez optických bariér, otevřené průhledy. Tyto pozice je nezbytné před jakoukoli novou výstavbou izolovat.

- Stavby nerealizovat v lokalitách, které byly historicky zastavěny, v současné době se však nacházejí v pokročilém stádiu sukcese (zarůstání náletovými dřevinami).

- Nestavět v zemědělsky obhospodařovaných, dříve osídlených územích, kde původní zástavba zcela zanikla a nebyla v žádné formě obnovena – „fenomén opuštěné krajiny“.
- Nepodporovat výstavbu v odloučených lokalitách, které nemají pevnou vazbu dopravní i technickou infrastrukturu spádových sídel.

složené půdorysné formy (půdorysná struktura sídel je složena ze dvou či více různých, prostorově oddělených forem)

doporučené:

- U složených půdorysných sídelních forem je žádoucí zachovat prostorové oddělení jednotlivých částí sídla bez vzájemného stavebního propojení.
- Pro novou výstavbu je vždy nezbytné přednostně využívat rezerv v jádrové části sídla.

nevhodné:

- Jednotlivé části složených půdorysných forem je nevhodné vzájemné prostorové propojení.

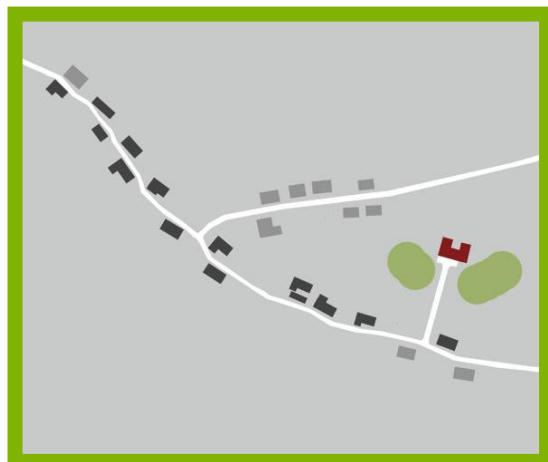
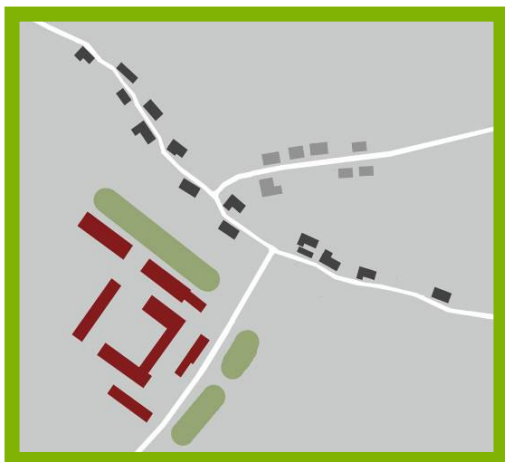
- historická zástavba
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích
- prostorové oddělení zástavby

práce s rušivými elementy zasahujícími do sídelního obrazu

doporučené:

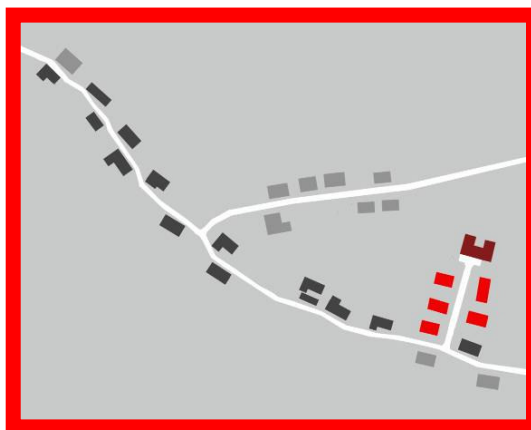
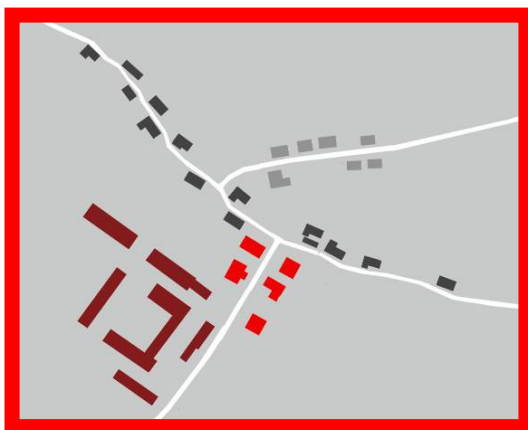
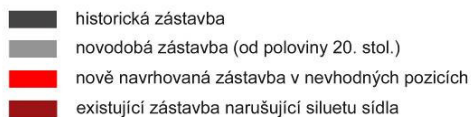
- Tam, kde rušivé elementy nenavazují bezprostředně na historickou zástavbu, je vhodné vzájemné prostorové oddělení obou částí:
 - návrhem nezastavitelných ploch
 - použitím prostorové zeleně – solitéry nebo skupiny vysoké zeleně
- Rušivé působení staveb zásadně znehodnocujících siluetu sídla či vytvářejících nežádoucí dominanty v krajině je vhodné eliminovat úpravou objemu, v ideálním případě uvažovat o jejich částečném či kompletním odstranění.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- existující zástavba narušující siluetu sídla
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- prostorové oddělení zástavby

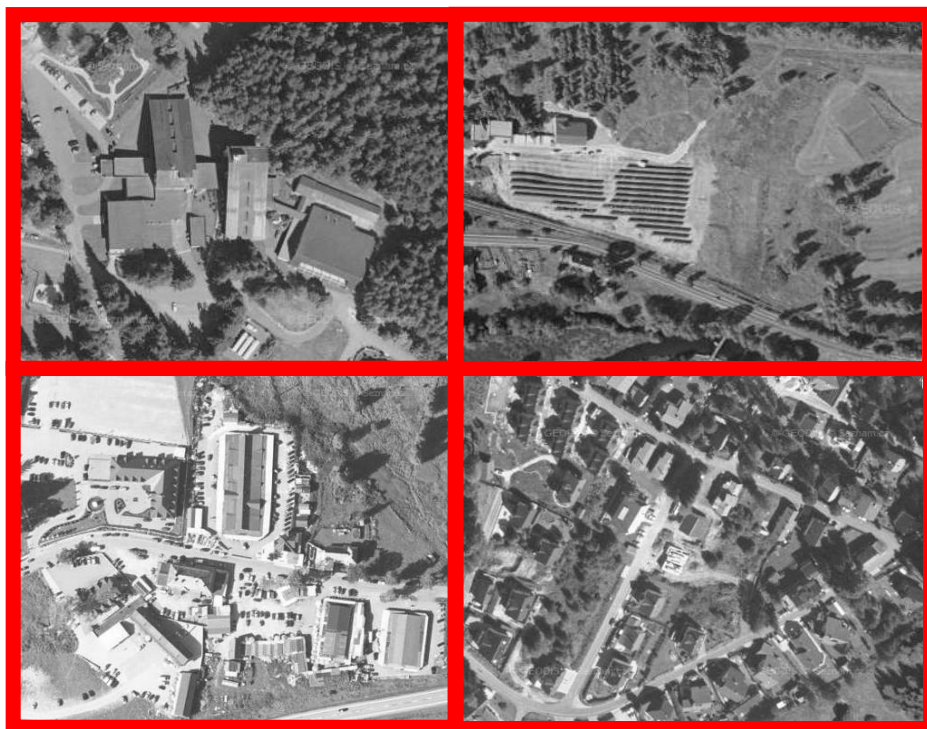
nevhodné:

- Je nevhodné stavebně propojovat rušivé elementy (individuální objekty či areály) s jádrovým sídlem, jsou-li vůči němu umístěny v prostorové distanci.
- Nemělo by dojít k posilování prostorového účinku rušivých staveb:
 - navyšování objemu
 - realizací nových prostorově rušivých staveb
 - likvidací existující izolační zeleně

novodobé plošně rozsáhlé záměry

Tradiční krajina nesmí být narušována plošně rozsáhlými novodobými způsoby využití území (např. velké sjezdovky, golfové hřiště, fotovoltaické elektrárny, výrobní areály atd.), které mohou výrazně narušit či zcela změnit krajinou matici v okolí sídel. Stejně tak i novodobá kobercová zástavba městského typu, nerespektující urbanistickou strukturu venkovských sídel, chatové osady či velkokapacitní rekreační nebo obchodně-zábavní areály a komplexy apartmánových domů jsou ve venkovské krajině zcela nepatřičné. Takové záměry nejsou, a svou podstatou ani nemohou být, v souladu s rázovitostí dochované krajiny NP. Proto jsou principiálně nepřijatelné a nemohou být na území NP vůbec realizovány.

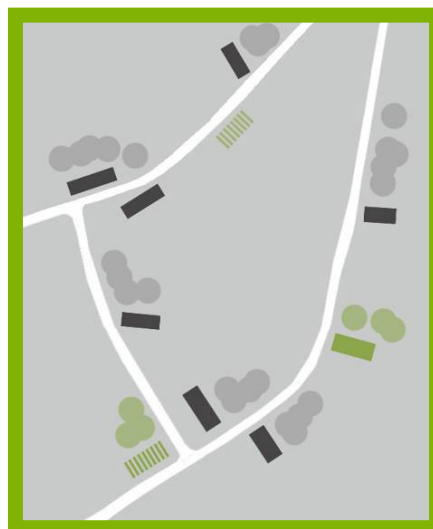
4.1.2. Zásady formulované s ohledem na půdorysný typ sídla

4.1.2.1. sídla s rozptýlenou zástavbou

doporučené:

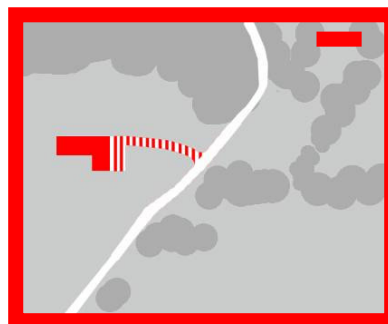
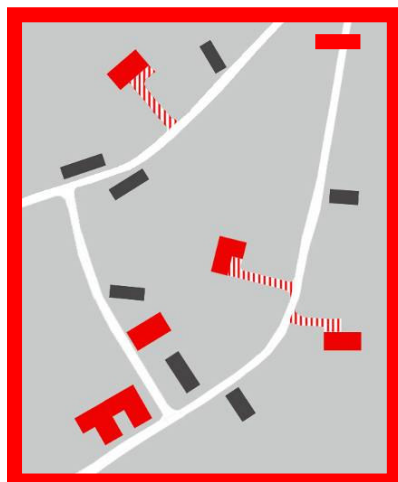
- Mimo historicky zastavěné území je možno novou zástavbu realizovat jen ojediněle a pouze jako nerušící doprovod stávající půdorysné formy.
- Vhodnými lokalitami pro novou výstavbu jsou pozice:
 - v přirozených terénních zálivech
 - s malým převýšením
 - ve vazbě na existující skupiny zeleně poskytující přirozenou pohledovou i povětrnostní bariéru
 - vždy ve vazbě na existující a funkční komunikace
- Tam, kde neexistuje přirozený doprovod vysoké zeleně, je žádoucí nově realizovanou zástavbu doplnit skupinou vyšších dřevin, která poskytne nejen ochranu proti povětrnosti, ale především logicky dotvoří typický obraz obytné zástavby v rozptýlených osadách.

- historická zástavba
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- stávající zeleň
- nově navrhovaná zeleň

nevhodné:

- Zástavbou nevstupovat do volné krajiny tam, kde historicky neexistovaly cesty – budování nových komunikací v krajině je zcela nevhodné.
- Stavby nerealizovat v místech, která byla historicky zastavěna, ale komunikace v průběhu času přirozeně zanikla či byla zrušena a vyžadovala by obnovení funkce.
- Stavby nenavrhovat do pozic v otevřené krajině bez přirozených prostorových bariér.
- Zahušťováním zástavby narušit rozptýlený charakter osídlení

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích
- nově založené komunikace v nevhodných pozicích
- stávající zeleň

4.1.2.2. sídla hromadná (shluková)

Téměř všechna hromadná sídla, která se nacházejí v NP Šumava, mají poměrně kompaktní a velmi zachovanou formu bez zásadních rušivých prvků, je proto nezbytné přistupovat k eventuelnímu sídelnímu rozvoji velice citlivě.

zástavba v přímé vazbě na historickou půdorysnou strukturu

doporučené:

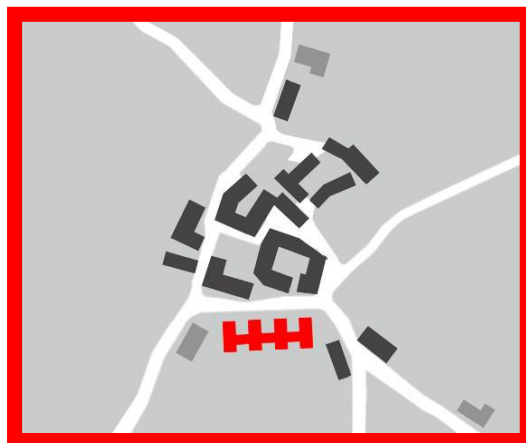
- Zvláště zachovaná sídla je žádoucí ponechat ve stabilizované podobě a nové objekty povolovat v rozsahu jednotlivých staveb a pouze jako nerušící doprovod stávající půdorysné formy.
- Vždy je žádoucí přednostně doplňovat rezervy po zaniklé zástavbě v sídelním jádru.
- Vhodnými lokalitami pro novou výstavbu v rámci historického půdorysu jsou pozice:
 - v přirozených volných prostranstvích v zástavbě
 - s malým převýšením
 - ve vazbě na existující a funkční komunikace
- Je nezbytné, aby nově navrhovaná zástavba respektovala a přirozeně doplňovala nepravidelnou sídelní formu a nebyla její negací.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích

nevhodné:

- U sídel, která se dochovala do současné doby v původní podobě, aniž by do jejich půdorysu významně pronikla novodobá zástavba, je nevhodné podporovat stavební rozvoj.
- Při realizaci nové zástavby v přímé vazbě na historický stavební fond je zcela nevhodné navrhovat příliš pravidelně formované skupiny zástavby.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

zásady pro práci s rušivými prvky v obraze sídla, jsou-li prostorově neoddělitelné od historické části sídla (plochy a jednotlivé objekty obytné zástavby)

doporučené:

- V situacích, kdy do okrajových partií sídla rušivě pronikly jednotlivé stavby či stavební celky, je vhodné siluetu stabilizovat návrhem skupin vysoké izolační zeleně ve směru nejvýznamnějších průhledů. V sídelním jádru je pak vhodné, pokud to prostorové podmínky dovolují, snížit negativní účinek rušivých staveb zahuštěním zástavby tak, aby nové objemy vytvořily pohledovou bariéru. Pro eliminaci rušivého účinku staveb je vhodné rovněž výsadba zeleně ve veřejném prostoru.
- Pokud je negativní prostorový efekt zástavby významný, je vhodné jej eliminovat stavebními úpravami budov – snížením výšky, změnou celkového objemu stavby, změnou tvaru střechy, ideálně odstraněním dotčených staveb.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- existující zástavba narušující siluetu sídla
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- nově navrhovaná zeleň

nevhodné:

- Pokud je rušivá zástavba (bytové domy nevhodného měřítka, výrobní a zemědělské objekty...) situována při okraji sídla a je patrná v jeho siluetě, je nevhodné navrhovat na přechodu do volné krajiny další rozvojové plochy bez kontextu s půdorysnou strukturou ve snaze zmenšit negativní prostorový účinek existujících staveb. (liniová či plošná výstavba v předpolí pohledově rušivých objektů či skupin).

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- existující zástavba narušující siluetu sídla
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

zástavba mimo historickou půdorysnou strukturu

doporučené:

- V sídlech, kde prostorové podmínky a míra přítomných urbanisticko architektonických hodnot další výstavbu umožňují, je po vyčerpání rezerv po zaniklé zástavbě v jádrové části enklávy, je žádoucí nově navrhovanou zástavbu navázat na existující urbanistické formy vně centrálního prostoru tak, aby působila v siluetě sídla co nejméně rušivě.
- Pokud existuje prostorová distance mezi historickým jádrem a novodobými formami, je vždy nezbytné ji zachovat, aby původní urbanistická struktura zůstala v sídelním obraze co nejčitelnější. Vzájemný odstup stavebních celků je možné posílit výsadbou vysoké zeleně, pouze však v situaci, kdy je to vzhledem k celkovému charakteru sídla a organizaci zeleně v sídle vhodné.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- prostorové oddělení zástavby

nevhodné:

- Pro charakteristickou půdorysnou formu hromadných sídel je likvidační jakýkoli plošný rozvoj v přímé vazbě na historické jádro enklávy, zejména pak návrh takových celků, které původní urbanistickou strukturu pohlcují.
- Tam, kde existuje prostorová distance mezi novodobou zástavbou a historickým jádrem sídla, je nevhodné tyto samostatné enklávy stavebně propojovat.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

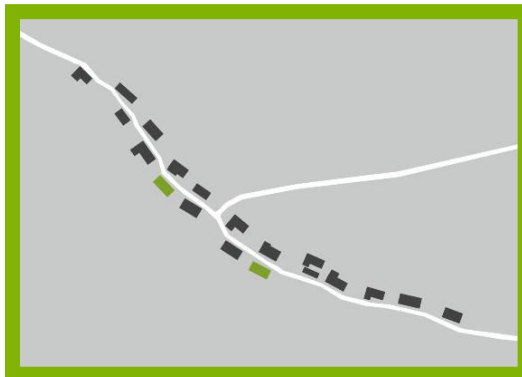
4.1.2.3. sídla komunikační

▪ zásady pro stavební rozvoj – standardní

zástavba v přímé vazbě na historickou půdorysnou strukturu

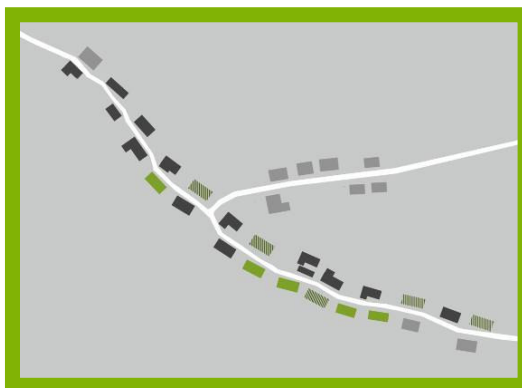
doporučené:

- Zvláště zachovaná sídla je žádoucí ponechat ve stabilizované podobě a nové objekty povolovat pouze na místech po zaniklé zástavbě.

- V ostatních sídlech je možno novou zástavbu realizovat pouze jako nerušící doplněk stávající půdorysné formy.
- V první etapě rozvoje všech dotčených sídel je přednostním požadavkem využití prostorových rezerv v historickém půdoryse po zaniklé zástavbě tak, aby byl posílen původní obraz sídla. ^)
- Při dalším stupni rozvoje je žádoucí doplňovat přirozené proluky v uliční frontě tak, aby byl zachován a podpořen existující půdorysný typ enklávy.
- Vhodnými lokalitami pro novou výstavbu v rámci historického půdorysu sídla jsou pozice:

- v přirozených volných prostranstvích v zástavbě
- s malým převýšením
- ve vazbě na existující a funkční komunikace

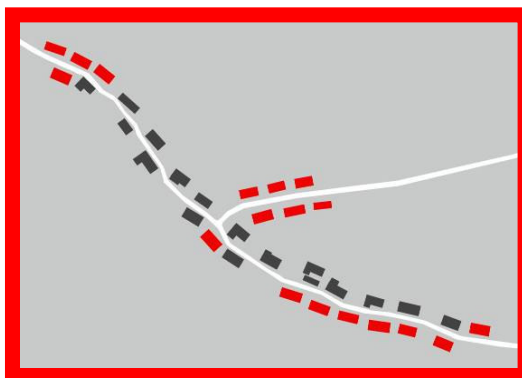
- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- ||||| objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích

- Je nezbytné, aby zástavba dodržovala stavební čáru s ohledem na navazující strukturu.
- Existuje-li prostorová distance mezi historickým půdorysem a novodobou zástavbou, je důležité tento odstup zachovat, posílit návrhem nezastavitelných ploch a případně výsadbou vysoké zeleně, pouze však v situaci, kdy je to vzhledem k celkovému charakteru sídla a organizaci zeleně v sídle vhodné.

nevhodné:

- U sídel, která se dochovala do současné doby v původní podobě, aniž by do jejich půdorysu významně pronikla novodobá zástavba, je nevhodné podporovat významnější stavební rozvoj.

- historická zástavba
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

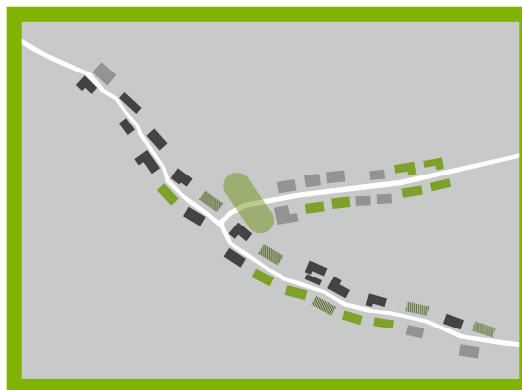

zástavba mimo historickou půdorysnou strukturu

doporučené:

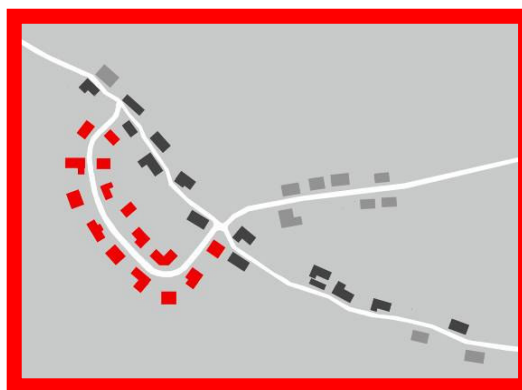
- V dalších etapách výstavby je žádoucí zahušťovat existující stavební celky tak, aby silueta sídla působila co nejjednodušji.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích

nevhodné:

- U sídel s čitelnou komunikační strukturou je zcela nežádoucí zakládat v přímé návaznosti na historickou zástavbu nové plošné celky mimo existující komunikace.
- Nevhodné jsou rovněž jakékoli soubory chaoticky a nekonceptně zakládané libovolně v rámci půdorysu sídla, vstupující do volné krajiny a zakládající nové, předimenzované komunikace.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

práce s rušivými prvky v siluetě sídla

doporučené:

- Tam, kde to prostorové podmínky umožňují, je žádoucí optický účinek rušivé zástavby v půdoryse potlačit vložení objemů do uliční fronty tak, aby byl posílen komunikační charakter sídla.
- Tam, kde není prostor pro novou zástavbu dostatečný, je žádoucí použít výsadby liniové zeleně do uliční fronty.
- V situacích, kdy je rušivý vliv objektů na existující hodnoty prostoru významný, je vhodné eliminovat negativní efekt stavebními úpravami budov - snížením výšky, změnou celkového objemu stavby, změnou tvaru střechy, v ideálním případě odstraněním stavby.

nevhodné:

- Rušivé složky v půdoryse enklávy, které jsou prostorově neoddělitelné od historického stavebního fondu, je nevhodné posilovat navazující výstavbou.

- historická zástavba
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- nově navrhovaná zeleň
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích
- existující zástavba narušující siluetu sídla

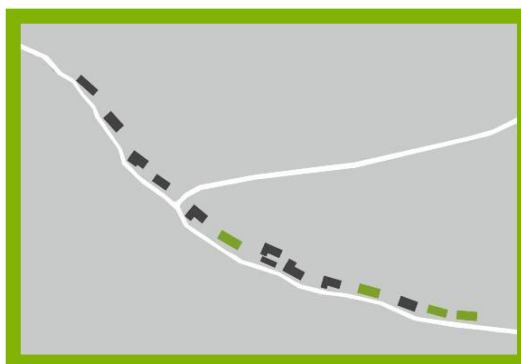

- **zásady pro stavební rozvoj – specifické**

jednořadá sídla

doporučené:

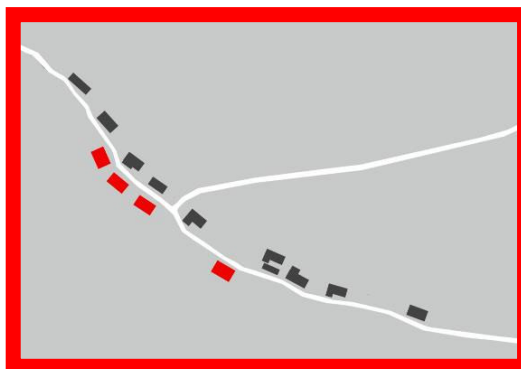
- Zástavbu jednostranně obestavěných sídel je nezbytné zachovat i v případě návrhu nových rozvojových ploch na odpovídající straně komunikace. Pro novou zástavbu je opět třeba hledat rezervy po zaniklé zástavbě či v přirozených prolukách v uliční frontě tak, aby sídelní forma byla co nejkompaktnější.

nevhodné:

- U dochovaných jednořadových forem půdorysu je zcela nevhodné zastavovat i protější frontu komunikace.

- historická zástavba
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

sídla hromadná silniční

doporučené:

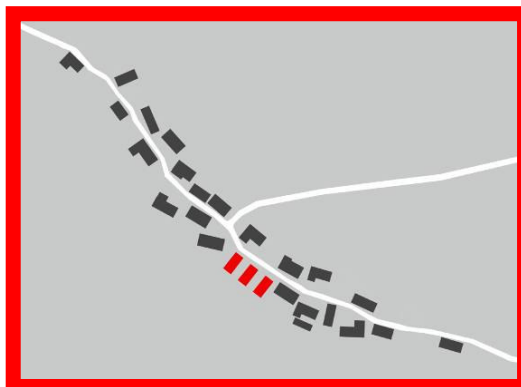
- Při umisťování nové obytné zástavby v přímé návaznosti na historický stavební fond je žádoucí respektovat nepravidelnost charakteristické urbanistické formy

nevhodné:

- U komunikačních sídel s rostlým půdorysem je nevhodné navrhovat do uliční fronty celistvé soubory staveb příliš pravidelného objemu.

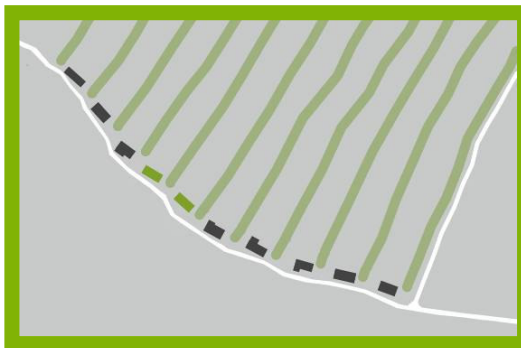
- historická zástavba
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

sídla s dochovaným prostorovým dělením plužiny (např. České Žleby)

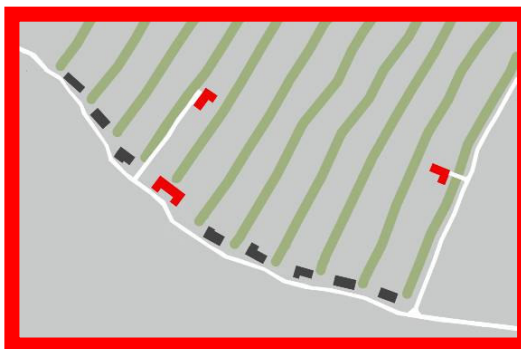
doporučené:

- V sídlech lánových (Chlum, Řasnice) a v případech, kdy je v enklávě dochováno charakteristické dělení historické plužiny (pásky vyšší zeleně či jiné prostorové dělení), je nezbytné eventuelní zástavbu realizovat výhradně ve vazbě na původní členění polností. Pokud není struktura plužiny dochována, je žádoucí vycházet z historické mapové dokumentace.

nevhodné:

- V sídlech, ve kterých se dochovalo charakteristické prostorové dělení historické plužiny, je zcela nevhodné a pro typický obraz sídla likvidační navrhovat objekty mimo linie plužin, do jejich hloubky, či kamkoli do jejich prostoru mimo tradiční umístění při osově komunikaci.
- Je zcela nežádoucí podporovat výstavbu v okolí samostatně stojících objektů, zejména těch, které vznikly mimo dominantní půdorysnou formu v novodobé sídelní historii.

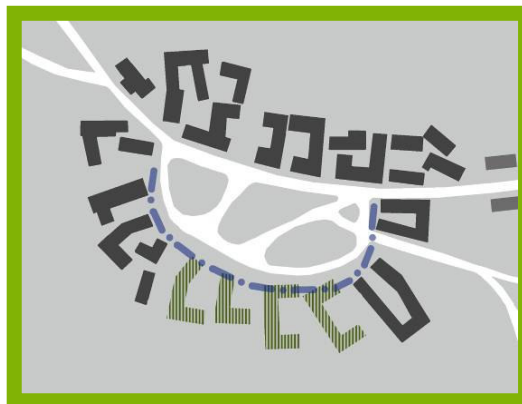

4.1.2.4. sídla návesní

Téměř všechna malá sídla, nacházející se v prostoru NPŠ, mají velmi narušenou půdorysnou strukturu, ve všech případech je však možná obnova návesního prostoru. Eventuelní obnova sídelní struktury je však z celé škály sídelních typů nejnáročnější, neboť je pravidelně formovaná se specifickými objemy staveb, proto vyžaduje předchozí zpracování podrobné územní plánovací dokumentace – regulačního plánu. Při obnově původního stavebního fondu je zcela nezbytné dodržet následující zásady:

doporučené:

- U sídel s narušenou historickou půdorysnou strukturou je nezbytné v první etapě stavebního rozvoje vždy doplňovat prostorové rezervy po zaniklé zástavbě, aby byl obnoven původní obraz sídelního jádra a posílena základní urbanistická hodnota enklávy.
- Je nezbytné, aby objekty doplňované do pozic po zaniklé zástavbě v rámci návesního prostoru vždy striktně dodržovaly stavební čáru související struktury.
- Při obnově zástavby v historickém jádru sídla je důležité respektovat původní tvar návesního prostoru (obdélný, oválný, nepravidelný...) – zástavba by měla respektovat základní parcelaci a objem staveb, popřípadě s drobnými nuancemi oproti původnímu půdorysu, tak aby byl obnoven původní charakter návsi.
- V dalších etapě výstavby je žádoucí nově navrhovanou zástavbou zahustit existující, nejčastěji silniční urbanistické formy mimo sídelní jádro tak, aby působila v siluete sídla co nejméně rušivě.
- Návesní jádro dochovaných sídel (Červená, Velký Kozí Hřbet) musí být vždy čitelně vymezeno od jakýchkoli dalších urbanizovaných ploch, aby charakteristický obraz půdorysné formy v krajině zůstal zachován. U sídel s narušenou historickou strukturou je dle dostupné mapové dokumentace nezbytné podchytit vnější hranici původní formy a při návrhu nové zástavby důsledně bránit pronikání urbanizovaných ploch vně této linie. Jen při dodržení této podmínky je možno zachovat sevřenost návesního prostoru a původní obraz sídla alespoň částečně rekonstruovat.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- objekty navrhované na půdoryse zaniklých staveb
- nové objekty navrhované v doporučených pozicích
- prostorové oddělení zástavby
- stavební čára

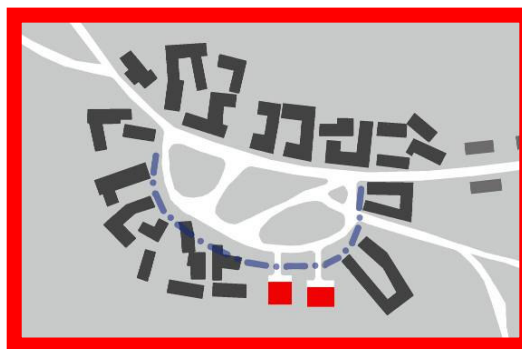

nevhodné:

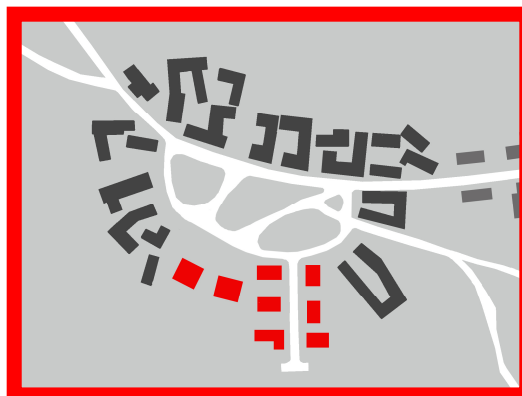
- Pro enklávy návesního půdorysného typu je zcela nevhodné navrhovat zástavbu bezprostředně do zadního (zahradního) traktu objektů sídelního jádra. Silueta historického sídla by tím byla nenávratně degradována a charakteristická půdorysná forma by tak ztratila svoji čitelnost.

- Je nepřípustné navrhovat zástavbu do hloubky parcel mimo stavební čáru související zástavby.

- Je zcela nežádoucí navrhovat zástavbu v takových pozicích a formách, které negují historický tvar návsi.

- Je velice nevhodné stavebně propojovat sídelní jádro s dalšími urbanizovanými plochami vzniklými v mladším období stavební historie sídla.

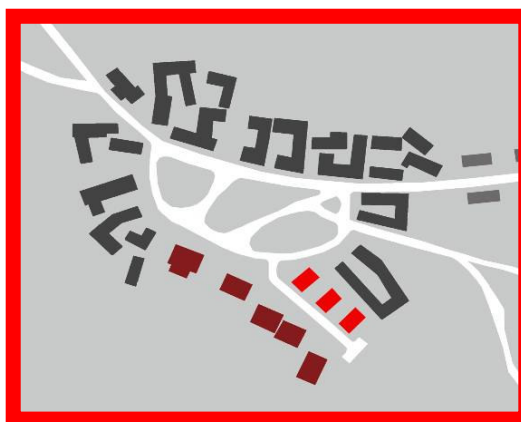
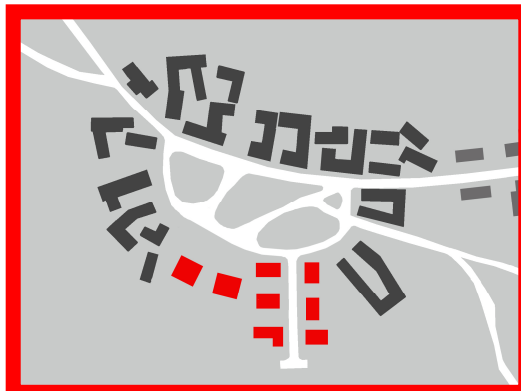

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích
- stavební čára

zásady pro práci s rušivými prvky v obraze sídla, jsou-li prostorově neoddělitelné od historické části sídla (plochy a jednotlivé objekty obytné zástavby)

- Pokud to prostorové možnosti dovolují, je negativní působení rušivé zástavby v návesním prostoru vhodné eliminovat vložением objemů tak, aby ve vazbě na navazující zástavbu bylo dosaženo co možná nejkompaktnějšího tvaru návsi.
- V situacích, kde rušivá zástavba zasahuje bezprostředně do návesního prostoru, je vhodné negativní působení eliminovat výsadbou vysoké zeleně, v ideálním případě odstraněním nebo úpravou objemu staveb.
- V situacích, kdy se rušivá zástavba stala součástí historického půdorysu, je zcela nevhodné na ni stavebně navazovat další strukturou bez ohledu na charakter navazující zástavby.

- historická zástavba
- novodobá zástavba (od poloviny 20. stol.)
- existující zástavba narušující siluetu sídla
- nově navrhovaná zástavba v nevhodných pozicích

4.2. ZÁSADY PRO UMÍSTĚNÍ STAVBY NA POZEMKU

– dle půdorysných forem, s ohledem na orientaci pozemku vůči světovým stranám.

Zakládání sídel bylo vždy vedeno snahou po maximálním profitu z přírodních a geomorfologických podmínek – díky této skutečnosti podpořené omezenými technickými prostředky, které měli lokátoři k dispozici, vrostla do krajiny tak, že i dnes působí jako její přirozená součást. Tento fakt je třeba mít na zřeteli při realizaci jakýchkoli stavebních záměrů, především pak v územích zvláště chráněných, které zahrnují i urbanizované lokality.

Výše uvedený požadavek je nezbytné uplatňovat i při umisťování jednotlivých objektů na pozemku. Existující sídla jsou uspořádána podle charakteristického konceptu a místa pro možnou výstavbu jsou předurčena půdorysnou formou enkláv. Prioritou umístění staveb na pozemku, a to nejenom v sídlech NP Šumava, je udržení specifické půdorysné struktury a stabilizované siluety sídla. Urbanizované enklávy v řešeném území nabízejí ohraničené možnosti realizace nové zástavby, ta by pak měla být poměrně striktně vázána pravidly pro její umístění na pozemku, především s ohledem na související zástavbu. Při dodržení těchto základních podmínek je v sídlech, ve kterých se neuplatňují nejprísnějším pravidla pro pozici stavby, možno do určité míry zohlednit i orientaci pozemku vůči světovým stranám. Samostatný oddíl nabízí několik základních možností, jak v těchto situacích postupovat

4.2.1. obecné zásady jednotné pro všechny půdorysné typy sídel (bez ohledu na urbanistickou kvalitu sídla)

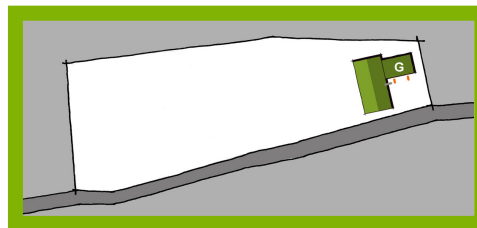
4.2.1.1. základní principy

doporučené:

- Na pozemcích, které na kterých historicky zástavba existovala, a které jsou pro výstavbu vhodné, je žádoucí nový objekt umístit přednostně na půdorysu zaniklé stavby.
- V přirozených prolukách, na dalších místech pro zástavbu přijatelných a na pozemcích historicky zastavěných, na nichž však ze závažných příčin nelze objekt realizovat na původním půdoryse, je co nejbližší vazba stavby na obslužnou komunikaci.

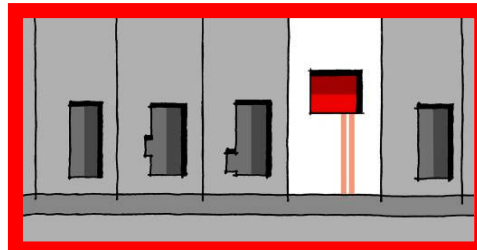
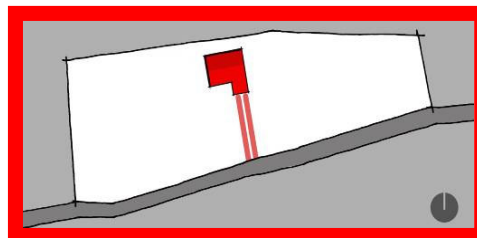
Sníží se tak ekonomické nároky na vybudování komunikací na pozemku, přípojek technické infrastruktury, především se však stavby stanou součástí veřejného prostoru – tak, jak bylo v historii urbanismu venkova obvyklé a pomohou tak obnovit a dotvořit charakteristický obraz intravilánu.

- Pozice objektu na pozemku by měla vždy vycházet z uspořádání související zástavby a historickou strukturu přirozeně doplňovat.

nevhodné:

- Ve všech sídlech, s důrazem na sídla formovaná (komunikační, návesní), je zcela nevhodné navrhovat zástavbu do pozic negujících charakter historické půdorysné struktury.
- Bez ohledu na orientaci pozemku vůči komunikaci je naprosto nezbytné vyvarovat se umístění staveb do hloubky parcel, zejména do jejich centrální pozice. Takové řešení je historicky neopodstatněné, a v kontextu navazující zástavby působí násilně. Největším problémem takto umístěných staveb je negace historického uspořádání staveb v rámci pozemku i sídla a narušení celkového charakteru enklávy. Nehledě na tento fakt je obslužná komunikace na pozemku příliš dlouhá, zmenší se plochy pobytové zahrady, pozemek je celkově roztržštěn a možnost vytvořit na něm plnohodnotné diferencované prostory je omezená.

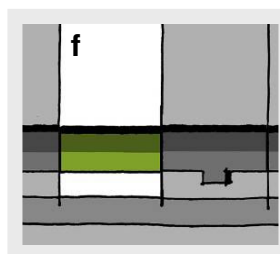
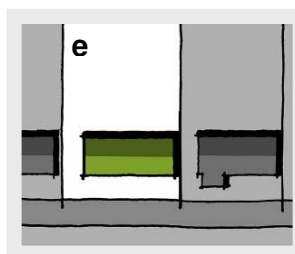
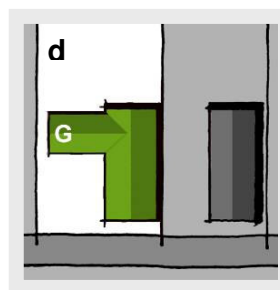
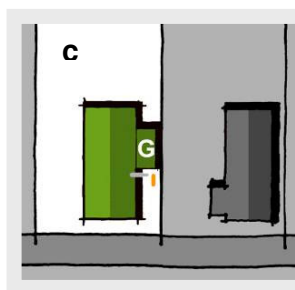
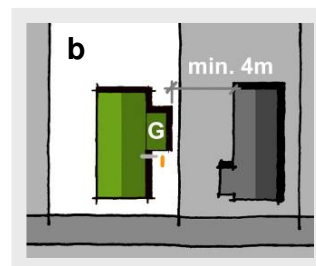
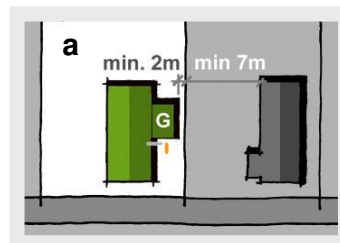
4.2.1.1. vzájemné odstupy staveb

Ať již je objekt realizován v kontextu historické zástavby či mimo ni, podléhá minimální vzájemné odstupy budov pravidlům

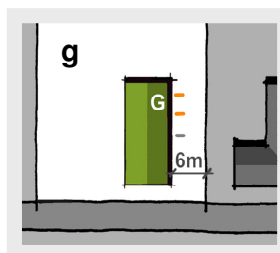
formulovaných ve Vyhlášce o obecných požadavcích na využívání území **501/2006 Sb. Z § 25** “Vzájemné odstupy staveb“ vyjímáme:

- (2) *Je-li mezi rodinnými domy volný prostor, vzdálenost mezi nimi nesmí být menší než 7 m a jejich vzdálenost od společných hranic pozemků nesmí být menší než 2 m (obr. a). Ve zvlášť stísněných územních podmínkách může být vzdálenost mezi rodinnými domy snížena až na 4 m (obr. b), pokud v žádné z protilehlých stěn nejsou okna obytných místností.*
- (5) *Z důvodu zachování stávajících hodnot zástavby a v souladu s nimi je možno umístit až na hranici pozemku rodinný dům, garáž a další stavby a zařízení související s užíváním rodinného domu. V takovém případě nesmí být ve stěně na hranici pozemku žádné stavební otvory, zejména okna, větrací otvory; musí být zamezeno stékání dešťových vod nebo spadu sněhu ze stavby na sousední pozemek; stavba, její část nesmí přesahovat na sousední pozemek.*

Pravidla uvedená v tomto odstavci je žádoucí uplatnit zejména u novostaveb v historických částech sídel, jejichž struktura je velmi sevřená a je nezbytné plně využít prostorové možnosti pozemku a tam, kde je pozice stavby předurčena půdorysnou stopou původního objektu či jasně definovanou urbanistickou formou sídla obr. c,d,e,f).

- V situacích, kdy je ve schématu navržen vjezd do garáží v prostoru mezi hranicí pozemku a objektem, je třeba zachovat vzájemný odstup 6m (obr. g).

4.2.2. specifické zásady zohledňující historickou strukturu sídla

4.2.2.1. sídla hromadná (shluková)

Zásady pro umístění stavby na pozemku v hromadných sídlech nejsou tak striktní, jako u sídel s pravidelnou půdorysnou strukturou, přesto jsou podloženy jistými specifiky této formy.

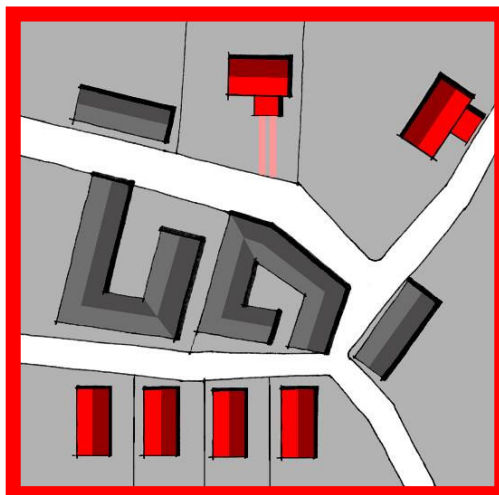
doporučené:

- Bez ohledu na orientaci pozemku vůči světovým stranám je nezbytné situovat objekt vždy co nejbližší ke komunikaci a jádru enklávy i přesto, že terénní podmínky i orientace vůči světovým stranám mohou nabízet vhodnější variantu umístění.
- Až na výjimky nejsou objekty v půdoryse sídla zakládány podle převažující konvence (okapová či štítová), proto není nutné ctít jednoznačnou pozici – základním faktorem by se zde měla stát sevřenost sídelní formy.

nevhodné:

- Základním pravidlem pro výstavbu v historickém kontextu shlukových sídel je udržení soustředěné formy, je tedy zcela nežádoucí realizovat zástavbu v pozicích, které se z této formace vymykají.
- V hromadných sídlech mezi sebou stavby nemají pravidelné prostorové vazby – při umísťování několika objektů v přímém sousedství je třeba se vyvarovat prostorové uniformity a k pozici každé stavby přistupovat individuálně.
- Stejně jako v případě ostatních forem sídel je u staveb v hromadných enklávách zcela nevhodné umísťovat vjezd do garáže ve štítě objektu.

4.2.2.2. sídla komunikační (historický půdorysný typ i novodobé komunikační formy)

4.2.2.2.1. zástavba v kontextu historického jádra

Komunikační sídla jsou již pravidelně založenou urbanistickou formou, na novostavby realizované ve vazbě na historickou zástavbu se proto vztahují přísnější zásady.

obecné zásady

Základním pravidlem pro novostavby v historickém půdoryse formovaných sídel, tedy i sídel komunikačních, je zachovat urbanistický charakter enklávy, co do prostorové vazby objektů vůči komunikaci i mezi sebou navzájem.

stavební čára

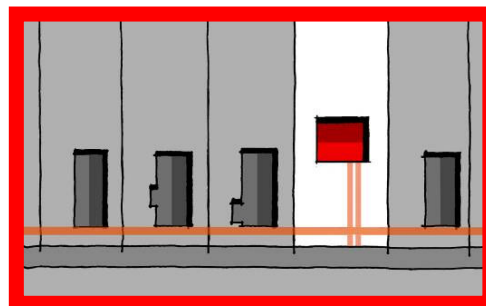
doporučené:

- Novostavby jsou vždy vázány pozicí stavební čáry, tedy linie, na níž spočívají čelní fasády sousedních objektů. Tento požadavek je nezbytný i v situacích, kdy je pozice nevýhodná z hlediska oslunění objektu (komunikace z jižní strany pozemku). V případě pevného umístění staveb vůči komunikaci (uliční fasáda leží přímo na rozhraní veřejného prostoru a pozemku nebo je odstup staveb od komunikace zcela pravidelný) je nezbytné tuto linii dodržet bez jakýchkoli prostorových odchylek.
- V případě, že je historická zástavba dochována v tak malé míře, že pozice stavební čáry již není zcela čitelná, je směrodatným vodítkem historická mapová dokumentace, ve výjimečných případech lze povolit drobné ústupky pro pozice novostaveb s ohledem na hospodárnější využití pozemku – vždy však pouze na úrovni nejvýše několika metrů tak, aby komunikační charakter sídla zůstal zachován (vzhledem k odlišnému charakteru enkláv je rozpětí možných odchylek žádoucí určit pro každý specifický celek zvlášť).

nevhodné:

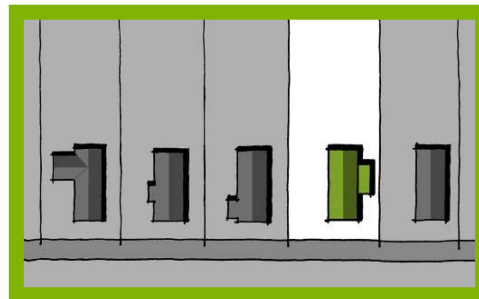
- Pro udržení charakteristického půdorysného typu je zcela likvidační situovat nově navrhované objekty mimo stavební čáru, tedy pomyslnou linii, na níž jsou umístěny uliční fasády související zástavby.

tvar zástavby

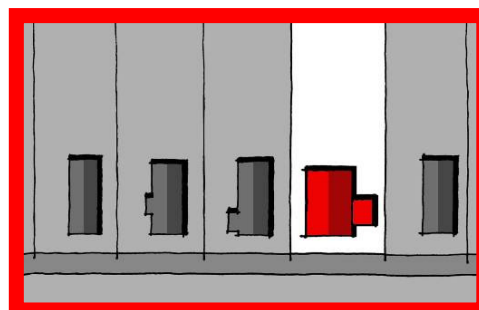
doporučené:

- Tam, kde se novostavba dostává do přímé vazby s historickým stavebním fondem, je nezbytné, aby objekt tvarově respektoval související zástavbu.

nevhodné:

- Navrhovaná zástavba v kontextu historického stavebního fondu nesmí objemově dominovat a negovat obvyklé formy.

proporční vazby mezi sousedními objekty

doporučené:

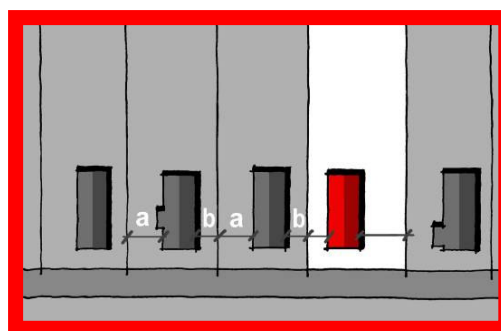
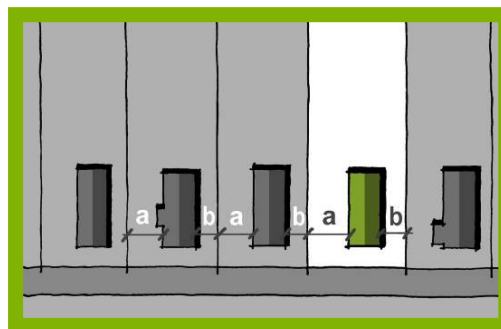
- V případech, kdy je historická zástavba v rámci pravidelně členěných pozemků řazena dle určité konvence, je u novostaveb, realizovaných v přímé vazbě na původní stavební fond, žádoucí toto uspořádání alespoň přibližně zachovat (př. objekty štítové orientace řazené blíže k jedné hranici pozemku).

Podmínka se vztahuje na výjimečně dochované enklávy i jejich části.

- Pokud není zástavba dochována v takovém rozsahu, aby vzájemná vazba staveb byla dostatečně patrná, může být východiskem historická mapová dokumentace. Ve všech případech je vhodné umisťovat stavbu tak, aby nepůsobila vůči související zástavbě výrazně disproporčně.

nevhodné:

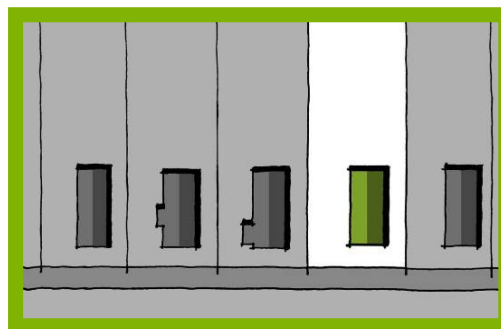
- Pro charakteristické vyznění půdorysné formy je nevhodné porušovat pravidelnost vzájemných vazeb objektů či charakteristických vazeb umístěním novostavby, které tuto formu neguje.

orientace staveb vůči komunikaci

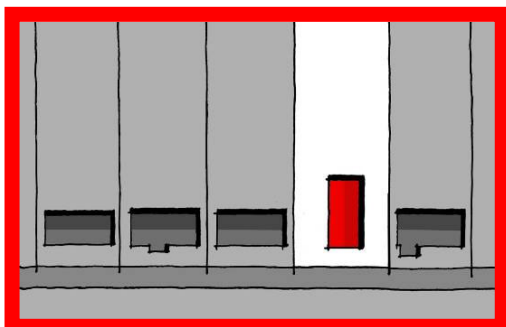
doporučené:

- V případě, že v historickém půdoryse převažuje okapová či štítová orientace staveb, je nezbytné tuto orientaci u novostaveb vždy dodržet.

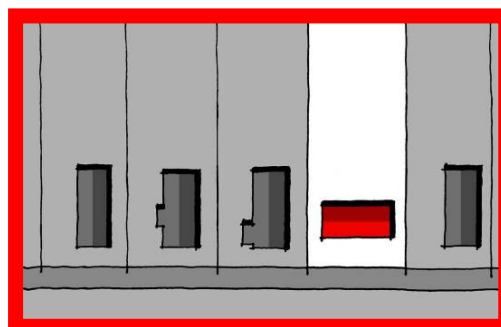

nevhodné:

- Porušení obvyklé orientace objektu vůči související zástavbě je nevhodné i v situacích, kdy se z historické zástavby dochovaly pouze fragmenty. Směrodatným podkladem by vždy měla být původní mapová dokumentace.

okapní orientace

štítová orientace

specifické zásady (zohledňující tvarové nuance půdorysné formy)

sídla s dochovanou záhumenicovou plužinou (krátká lánová, ev. silniční)

V řešeném území se z početné skupiny lánových sídel dochoval pouze Chlum, část. Řasnice, jehož plužina není čitelně oddělena a obnova struktury se nedoporučuje. Níže uvedená pravidla se proto vztahují na enklávu Českých Žlebů, kde se prostorové dělení plužiny zachovalo ve výrazné formě.

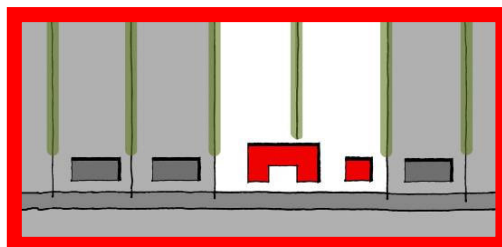
doporučené:

- Pro sídla, ve kterých se zachovalo prostorové dělení plužiny vysokou zelení, je třeba toto dělení respektovat a objekt umístit vždy v návaznosti na jednotlivé pozemkové trakty.
- Alternativou umístění objektů v historickém půdorysném rámci sídel s dochovanou délkovou plužinou jsou dva půdorysné trakty vložené v jednom poli plužiny. Stavby jsou řešeny jako dvojdomy - vnější objem dvojdomu vychází z typických forem zástavby v sídle.

nevhodné:

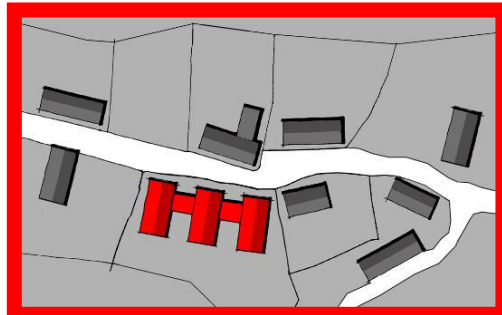
- V komunikačních sídlech, zejména v těch, kde se dochovala záhumenicová plužina v původním charakteru, je zcela nevhodné a pro typický obraz sídla likvidační situovat jednotlivé objekty půdorysně přes dva trakty pozemků. Bude tím nenávratně porušena pravidelná forma sídla.

sídla silniční hromadná

doporučené:

- Sídla vznikala nejčastěji postupným růstem podél komunikace, proto se vyznačují jistou nepravidelností formy. Tuto nepravidelnost je v návaznosti na historický stavební fond žádoucí udržet.
- Objekty jsou ke komunikaci řazeny zpravidla podélně, průběh stavební čáry je často proměnlivý – pozice novostavby v rámci pozemku by měla vycházet vždy z konkrétních parametrů enklávy.
- U sídel rozvolněných nevytvářejí objekty mezi sebou významné prostorové vazby, tvar a velikost pozemků jsou proměnlivé. Umístění stavby na pozemku poskytuje více možností řešení, omezující je pozice stavební čáry a orientace hřebene, v ostatních případech lze postupovat jako u sídel hromadných rozvolněných.

nevhodné:

- V přímém kontextu s historickou zástavbou není vhodné navrhovat půdorysně a objemově příliš pravidelné formy.

4.2.2.2. komunikační formy mimo historické jádro sídla

Komunikační formy zástavby jsou nejtypičtější novodobou formou, která vznikala mimo historická jádra všech sídel bez ohledu na jejich původní půdorysnou strukturu. Jedná se o skupiny staveb průměrné až velmi nízké urbanistické i architektonické hodnoty, proto na ni s ohledem na není nezbytné uplatňovat striktní pravidla. Pro návrh pozice stavby na pozemku v kontextu novodobé zástavby komunikačních forem je důležité dodržet následující zásady.

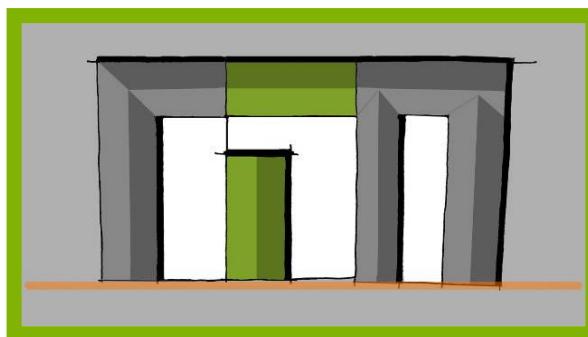
- V enklávách, které vznikaly jako doprovodná forma komunikačních sídel s dochovanou formou je vhodné přizpůsobit se charakteru historické struktury - tento požadavek se týká odstupu staveb od komunikace, orientace hřebene, vzájemných odstupů budov a jejich tvarování.
- V komunikačních sídlech, jejichž půdorysná struktura již není dostatečně čitelná a v sídlech ostatních půdorysných typů, je uliční formy mladší zástavby žádoucí udržet v kompaktní a vyvážené struktuře – základním kritériem je udržení stavební čáry co nejbližší komunikaci a pokud zástavba nese charakteristické znaky nepostrádající urbanistickou hodnotu, je vhodné na ně navázat (orientace hřebene, vzájemné odstupy staveb). V ostatních případech je možné, při zachování co nejjednoduššího objemu stavby, přizpůsobit pozici objektu orientaci pozemku vůči světovým stranám (viz kapitola 5.3.)
- V novodobých enklávách uličních forem, ve kterých stavby nemají jednotnou stavební čáru, respektive jsou nevhodně umístěny v hloubce parcel a nevytvářejí uliční frontu, je žádoucí navrhovat nové objekty tak, aby byly umístěny co nejbližší komunikaci a vytvářely rozhraní mezi veřejným prostorem a navazujícími pozemky.

4.2.2.3. sídla návesní

Jedná se o sídla, jejichž pravidelné založení a specifický půdorysný tvar nejvíce podmiňují pozici stavby na pozemku. Jedná se zároveň o sídla, která jsou urbanisticky nejčistější strukturou, proto je nezbytné věnovat novostavbám v jejich kontextu nejvyšší pozornost.

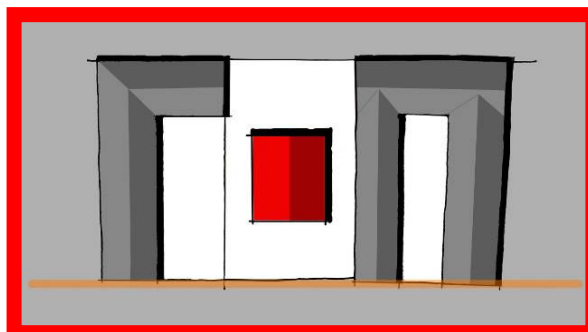
doporučené:

- Pro stavby, které doplňují návesní prostor po zaniklých objektech, je zcela závazné původní umístění objektu v rámci pozemku, zejména té části, která je otočená do návsi či přilehlého veřejného prostoru.
- Je zcela nezbytné zachování stavební čáry, respektive křivky, která vymezuje linii, na níž jsou umístěny jednotlivé stavby
- Dispoziční členění objektu je třeba přizpůsobit celkovému vyznění objektu, které by v rámci jádrového sídla mělo působit zcela nerušivě.

nevhodné:

- Je zcela nežádoucí a pro charakteristický obraz návesního prostoru likvidační navrhovat zástavbu zejména v historickém jádru mimo existující stavební čáru – tedy linii, na níž jsou situovány fasády staveb orientované do návesního prostoru.

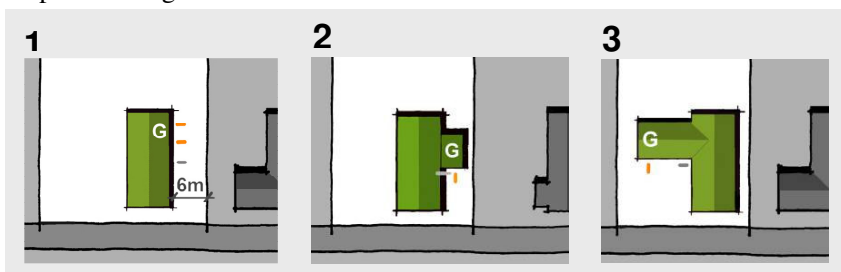
4.2.3. doporučující zásady pro umístění stavby v závislosti na orientaci pozemku vůči světovým stranám

(v sídlech a enklávách, jejichž půdorysná struktura nepředurčuje pozici stavby vůči komunikaci či veřejnému prostoru a na niž se uplatňují nižší stupeň přísnosti pravidel pro novou výstavbu)

Základním pravidlem pro optimální umístění stavby na pozemku je udržet co nejbližší vazbu na komunikaci a zároveň zajistit dostatečné oslunění obytných místností. V mezích daných tvarem pozemku je tedy vhodné situovat stavbu co nejbližší k jeho hranici, která je z hlediska orientace vůči světovým stranám nejméně výhodná. Na výsledné pozici objektu má vliv i sklon terénu a další aspekty – práce logicky nemůže postihnout všechny alternativy, proto se orientuje na běžné situace a jednoznačné prostorové podmínky. Každý specifický případ, který se z obvyklého zadání vymyká, je třeba řešit tak, aby se objekt daným podmínkám přizpůsobil a zároveň byla zachována urbanistická integrita zástavby.

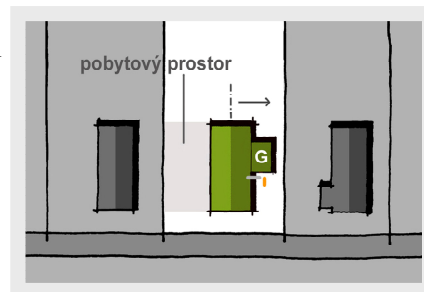
4.2.3.1. komunikační půdorysné formy

- Jak bylo uvedeno výše, je zejména v situacích, kdy stavby nejsou v sídle či jeho části uspořádány podle jednoznačné konvence, kromě dodržení stavební čáry žádoucí umístit stavbu na pozemku tak, aby se dosáhlo co nejlepšího oslunění obytných místností. Objekt je třeba situovat blíže hranici parcely s nejméně výhodnou orientací vůči světovým stranám - volný prostor pozemku je tak možno smysluplně využít jako pobytovou zahradu.
- Nabídka uvedená v grafických schématech pracuje se třemi základními půdorysnými variantami staveb:
 - 1/ stavba jednoduchého obdélného půdorysu integrující obytnou funkci i uzavřené parkování
 - 2/ hlavní objekt s kolmým obytným křídlem – jedná se o půdorysnou alternativu předchozí varianty, funkční členění zůstává stejné.
 - 3/ hlavní objekt s kolmou přístavbou garáže

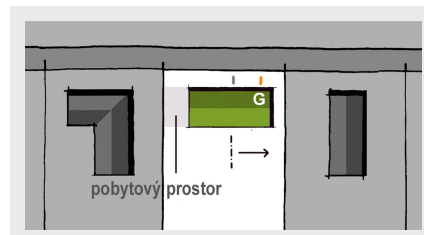
štitová orientace staveb

- Tato pozice je z hlediska oslunění objektu výhodnější především v situacích, kdy pozemek nemá ideální orientaci vůči světovým stranám. Je žádoucí přimknout objekt blíže k té hranici parcely, která je z hlediska oslunění nejméně výhodná. Toto řešení uvolní výraznou část parcely k vytvoření užitkové či pobytové části zahrady.
- Garáž je vhodné řešit jako integrální součást objektu či v připojeném objemu. Vjezd do garáže by nikdy neměl být navržen do štitové pozice.
- Tam, kde je parcela širší, je možné situovat stavbu ve větším odstupu od sousedního pozemku (6m), aby byl umožněn pohodlný vjezd do prostoru garáží umístěných dále od komunikace.

okapová orientace staveb

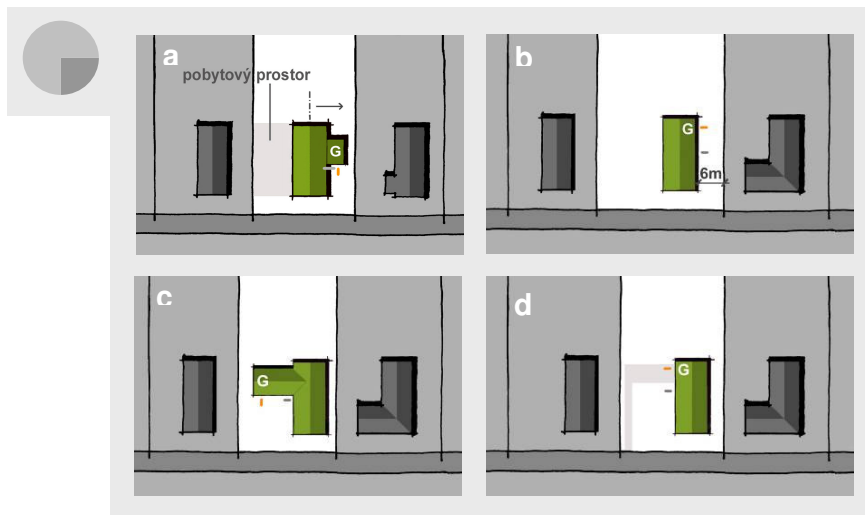
- Vzhledem k půdorysným poměrům parcel komunikačních sídel – tedy jejich relativně malé šířce – není ve většině případů možné zásadně s objektem v jeho podélné ose pohybovat. Pokud to situace dovoluje, je žádoucí, aby se přimknul k té straně pozemku, která je z hlediska oslunění nejméně výhodná. Zde je vhodné situovat i garáž. Místnosti navržené na opačné straně dispozice budou mít výraznější odstup od sousedního objektu a budou i lépe osluněny.

I. pozice objektu – komunikace z jihu až jihovýchodu

Jedná se o nejméně výhodnou pozici z hlediska oslunění obytných místností.

- Proto, aby obytné místnosti mohly být osluněny a zároveň orientovány do soukromého prostoru, je nejvhodnější situovat stavbu kolmo ke komunikaci (obr. **a**, **b**, **c**, **d**)
- Objekt a parkovací plochy je nejvhodnější posunout k východní, resp. k severovýchodní hranici pozemku (obr. **a**, **b**).
- Parkování je žádoucí umístit co nejdále od komunikace, aby jižní část dispozice byla plně využitelná pro obytné místnosti.
- V případě malé šířky pozemku je možné posunout stavbu k jeho hranici a parkování řešit na vzdálené straně kolmé přístavby, která pozemek rozdělí na pobytový dvůr a zahradu. (obr. **c**). Alternativně je možno garáž integrovanou garáž v objektu obsloužit ze západní, resp. jihozápadní části pozemku. Pobytový prostor a zahrada jsou tak odděleny zpevněnou plochou příjezdu ke garáži (obr. **d**).

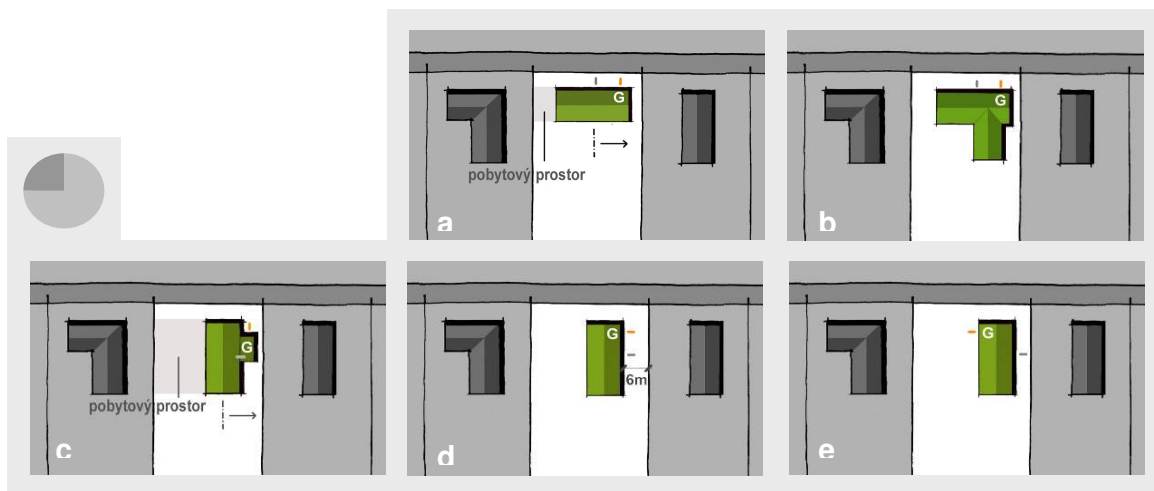

II. pozice objektu – komunikace ze severu až severozápadu

Jedná se o nejvýhodnější pozici stavby vůči světovým stranám komunikaci - parkování je přístupné z neosluněné strany, obytné místnosti směřující do zahrady pak mají ideální orientaci.

- Stavbu je nejvýhodnější situovat podélně vůči komunikaci (obr. **a**), případně s kolmým ramenem umístěným při východní, resp. jihovýchodní hranici pozemku (obr. **b**).

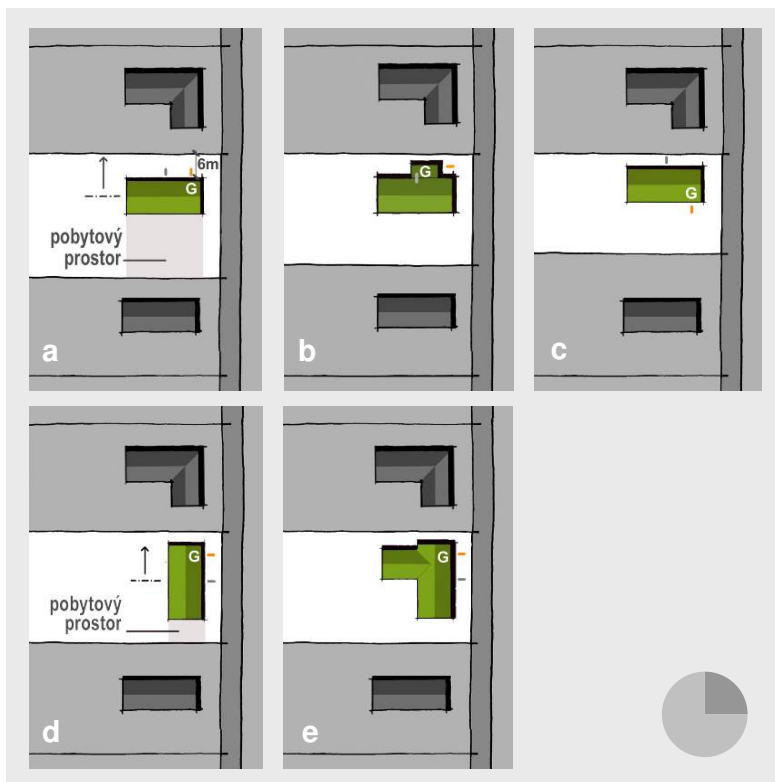
Alternativně je možno umístit objekt i kolmo ke komunikaci, stavbu je pak nezbytné posunout co nejblíže východní, resp. severovýchodní hranici pozemku, kam je vhodné umístit i parkovací prostory – ať již v připojeném objemu (obr. **c**), či integrované s bočním vjezdem (u pozemků dostatečné šířky – obr. **d**). V případě stísněných prostorových podmínek je možno posunout objekt co nejblíže boční

III. pozice objektu – komunikace z východu až severovýchodu

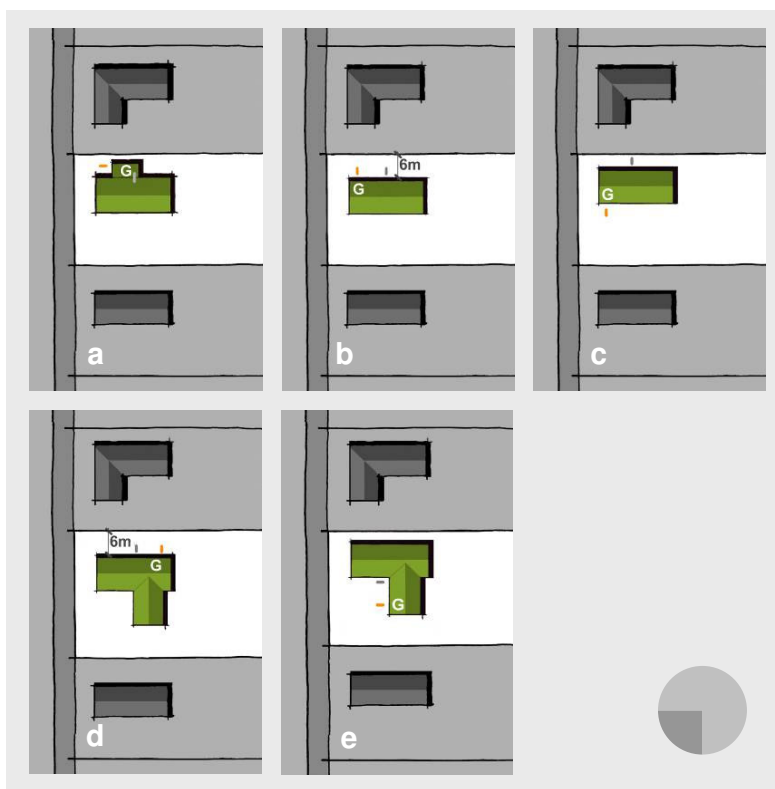
Jedná se o poměrně univerzální pozici z hlediska oslunění obytných místností

- Objekt je nezbytné posunout co nejbližší k severní hranici pozemku – zde je nejvýhodnější umístit i prostory pro parkování.
- Při východní pozici komunikace je ideální štítová orientace stavby (obr. **a, b, c, d**). Garáž je možno řešit v připojeném objemu (obr. **b**) či jako integrovanou s bočním vjezdem (obr. **a**). Alternativně (především při malé šířce pozemku) je možno stavbu posunout co nejbližší hranici pozemku a vjezd do integrované garáže řešit z prostoru dvora (obr. **c**)
- Při umístění komunikace ze severovýchodu se pozemek dostává do velmi výhodných pozic z hlediska oslnění – ideální je podélná orientace objektu (obr. **c,d**).

IV. pozice objektu – komunikace ze západu až jihozápadu

- Pro zástavbu platí podobná pravidla jako u parcel s pozicí komunikace z východu až severovýchodu.
- Podélná orientace objektů (zejména při jihovýchodní pozici komunikace) není vhodná.
- Při východní pozici komunikace je vhodné integrovanou garáž umístit k západní fasádě (obr. **b**, **c**)
- Při jihovýchodní pozici komunikace je vhodnější posunout integrovanou garáž ke vzdálenějšímu okraji stavby, aby jihozápadní část dispozice mohla být využita pro obytné místnosti (obr. **d** – varianta s kolmým ramenem oddělující pobytový dvůr od zahrady) či ji řešit jako součást připojeného objemu (obr. **e**).

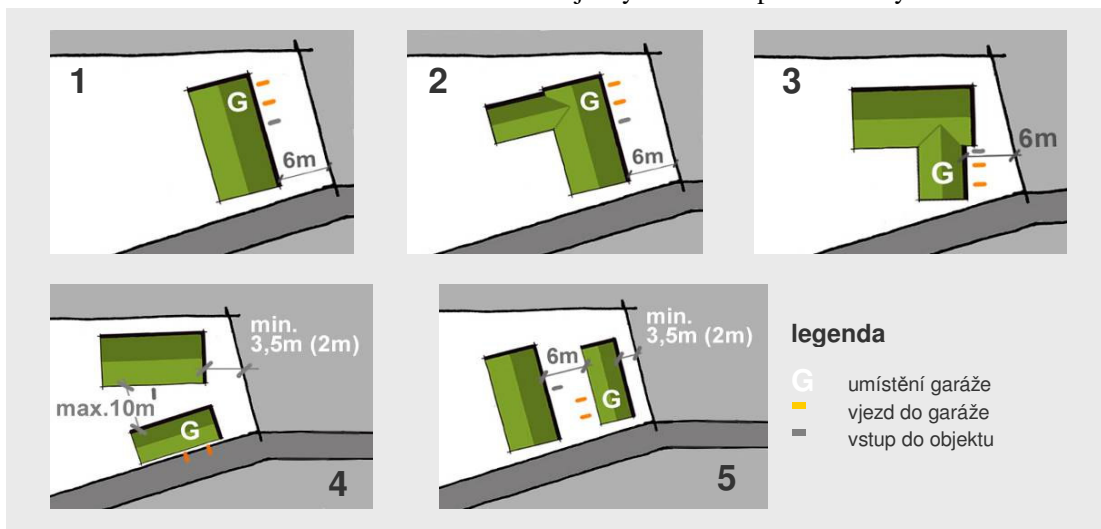

4.2.3.2. enklávy s rozptýlenou zástavbou

Tato kapitola přináší základní pravidla pro umístění stavby na pozemku v rozvolněné zástavbě. Vzhledem k tomu, že se zásadně nedoporučuje podporovat výstavbu v enklávách rozptýleného osídlení, týkají se zásady především eventuelní a okrajové obnovy jednotlivých objektů ve vazbě na spádové sídlo, realizovaných na místech po zaniklých stavbách, aktuální okolnosti však neumožňují objekt obnovit na původním půdoryse. Jedná se o situace, kdy stavby mezi sebou nevytvářejí pevnou prostorovou vazbu a proto je v návrhu možno maximálně zohlednit orientaci pozemku vůči světovým stranám a umístit objekt tak, aby obytné místnosti byly co nejlépe osluněny.

- Hlavním požadavkem je co nejbližší prostorová vazba objektu na komunikaci. Z tohoto kritéria vycházejí všechna níže uvedená doporučení. V popisu i navazující přehledné grafické příloze jsou představena základní řešení, které se zabývají především umístěním hlavního obytného objektu na pozemku a obsluhu parkování v závislosti na orientaci parcely vůči světovým stranám.
- Základní nabídka v zásadě kombinuje tyto půdorysné varianty staveb:
 - 1/ stavba jednoduchého obdélného půdorysu integrující obytnou funkci i uzavřené parkování
 - 2/ hlavní objekt s kolmým obytným křídlem – jedná se o půdorysnou alternativu předchozí varianty, funkční členění zůstává stejné.
 - 3/ hlavní objekt s kolmou přístavbou garáže
 - 4/ samostatný objekt integrující parkovací, skladovací, ev. hospodářskou funkci, paralelně uspořádaný s hlavní obytnou budovou a podélně přimknut ke komunikaci, z níž je i dopravně přístupný. Obě stavby mezi sebou vytvářejí sevřený soukromý pobytový prostor.
 - 5/ alternativa předchozího řešení – obě stavby jsou orientovány kolmo ke komunikaci, technický objekt, který integruje parkovací funkci, je dopravně obslužen z prostoru mezi oběma budovami.

U obytné budovy, křidel zastřešených sedlovou střechou, event. u samostatného objektu s garáží je z architektonického hlediska nevhodné umístit vjezdy do štítové pozice stavby.

Vzájemná vazba budov a jejich odstup od sousedního pozemku jsou předurčeny obecně platnými normami a obecně technickými požadavky na výstavbu.

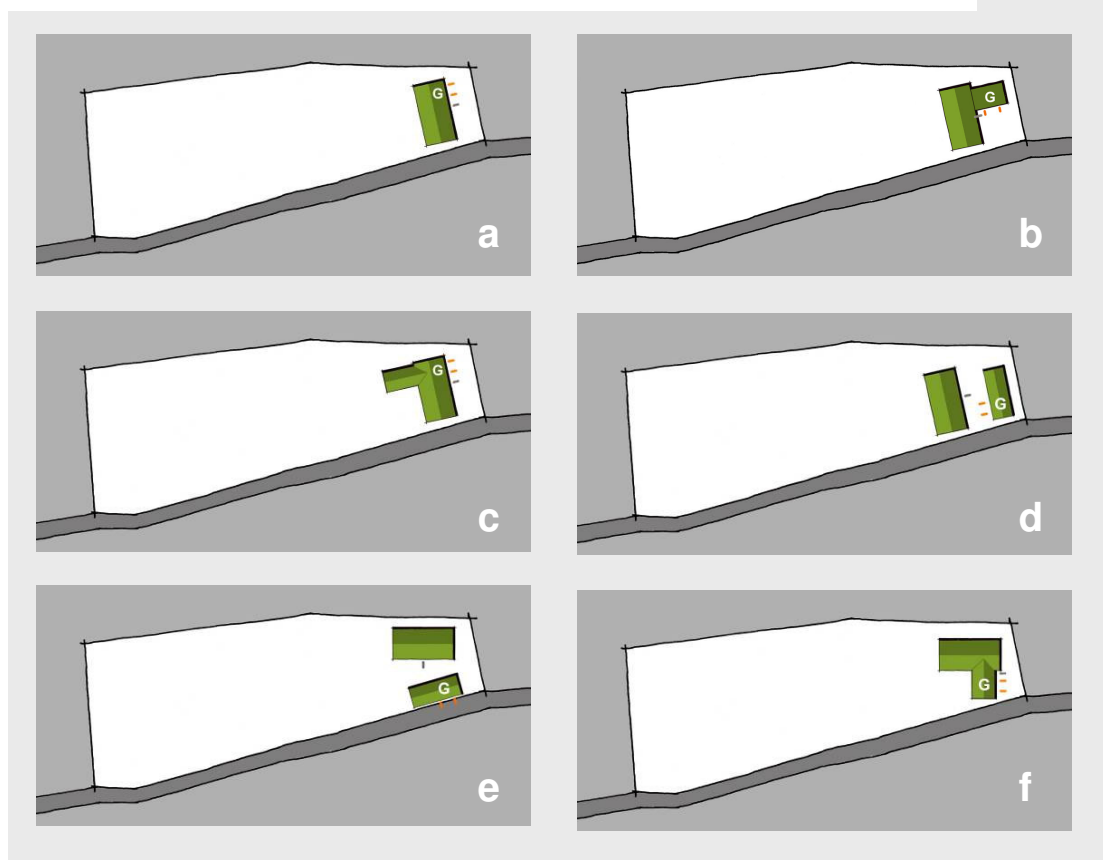
- Ze základních pravidel je nezbytné zmínit minimální odstup objektu od hranice sousedního pozemku, který je 3,5 m, ve specifických případech i 2m, přičemž vzájemný odstup sousedících obytných staveb může být min. 7m, pokud do prostoru mezi objekty nejsou orientována okna obytných místností. V těchto případech musí být vzájemný odstup staveb min. 10m.
- V situacích, kdy je ve schématu navržen vjezd do garáží v prostoru mezi hranicí pozemku a objektem či mezi dvěma stavbami, je třeba zachovat vzájemný odstup 6 m.

I. pozice objektu – komunikace z jihu až jihovýchodu

Pozice nejméně výhodná z hlediska požadavku na orientaci obytných místností – osluněnou stranou je objekt přimknut ke komunikaci.

- Při umísťování objektu na pozemku je důležité navrhovat stavbu co nejbližší východnímu, resp. jv. okraji pozemku tak, aby byl co nejvíce rozšířen prostor pobytové zahrady.
- Vzhledem k nevýhodné pozici komunikace je vhodné situovat objekt štítem ke komunikaci. Více místností může „dostávat“ příznivé západní slunce, severní strana objektu se navíc posouvá hlouběji do prostoru parcely a má tedy i více soukromí. Garáže, ať již jako součást dispozice hlavního objektu či v samostatném křídle, je nezbytné situovat co nejdále od komunikace tak, aby jižní část dispozice měla co nejvýhodnější oslunění. **(I.a, b, c)**
- Parkování je možno řešit v odděleném objektu situovaném co nejbližší hranice pozemku. **(I.d)**
- Poměrně vhodnou alternativou je podélné umístění obou staveb paralelně s komunikací, k níž je technický objekt s parkovací funkcí přimknut – hlavní obytná budova je posunuta severněji, jižní fasáda obytného objektu je orientována do soukromého prostoru, nikoli do komunikace. **(I.e)**
Možným řešením je i podélné umístění hlavní stavby s kolmým parkovacím křídlem orientovaným ke komunikaci. **(I.f)**

I.

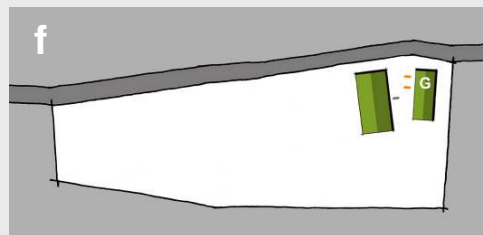
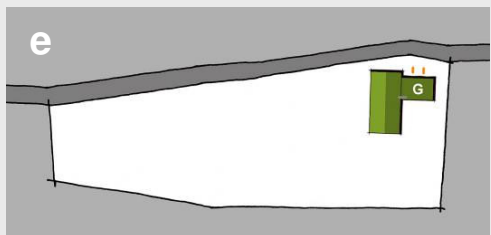
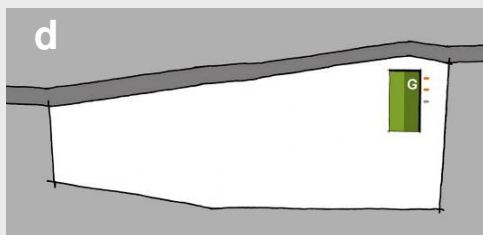
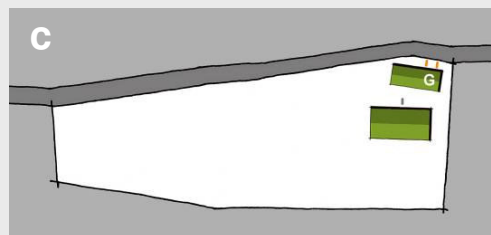
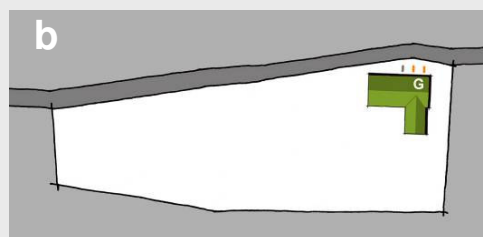
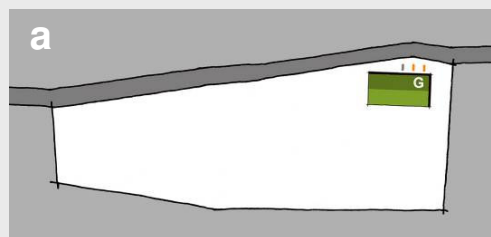

II. pozice objektu – komunikace ze severu až severozápadu

Jedná se o pozici nejvýhodnější z hlediska požadavku na orientaci obytných místností – objekt je možno posunout bezprostředně ke komunikaci, v severní části dispozice situovat parkovací plochy, v jižní části dispozice pak navrhnout obytné místnosti, které budou ideálně osluněny.

- Stavbu je žádoucí umístit co nejbližší východnímu okraji pozemku tak, aby byl posílen prostor pobytové zahrady orientované jihozápadně od objektu.
- Stavbu je nejvýhodnější orientovat podélnou osou rovnoběžně ke komunikaci, prostory pro parkování situovat do východního cípu dispozice. **(II.a, b)**
- Alternativně je možno řešit parkování v samostatném objektu, přimknutém ke komunikaci. Hlavní budova je posunuta jižněji a zůstává k dispozici výhradně pro obytné místnosti. **(II.c)**
- Objekt je možno rovněž situovat podélnou osou kolmo na komunikaci, prostory pro parkování pak umístit v části dispozice nejbližší ke komunikaci či do kolmého křídla v severní části dispozice. **(II.d, e)**, alternativně opět ve funkčně oddělených objektech. **(II. f)**

II.

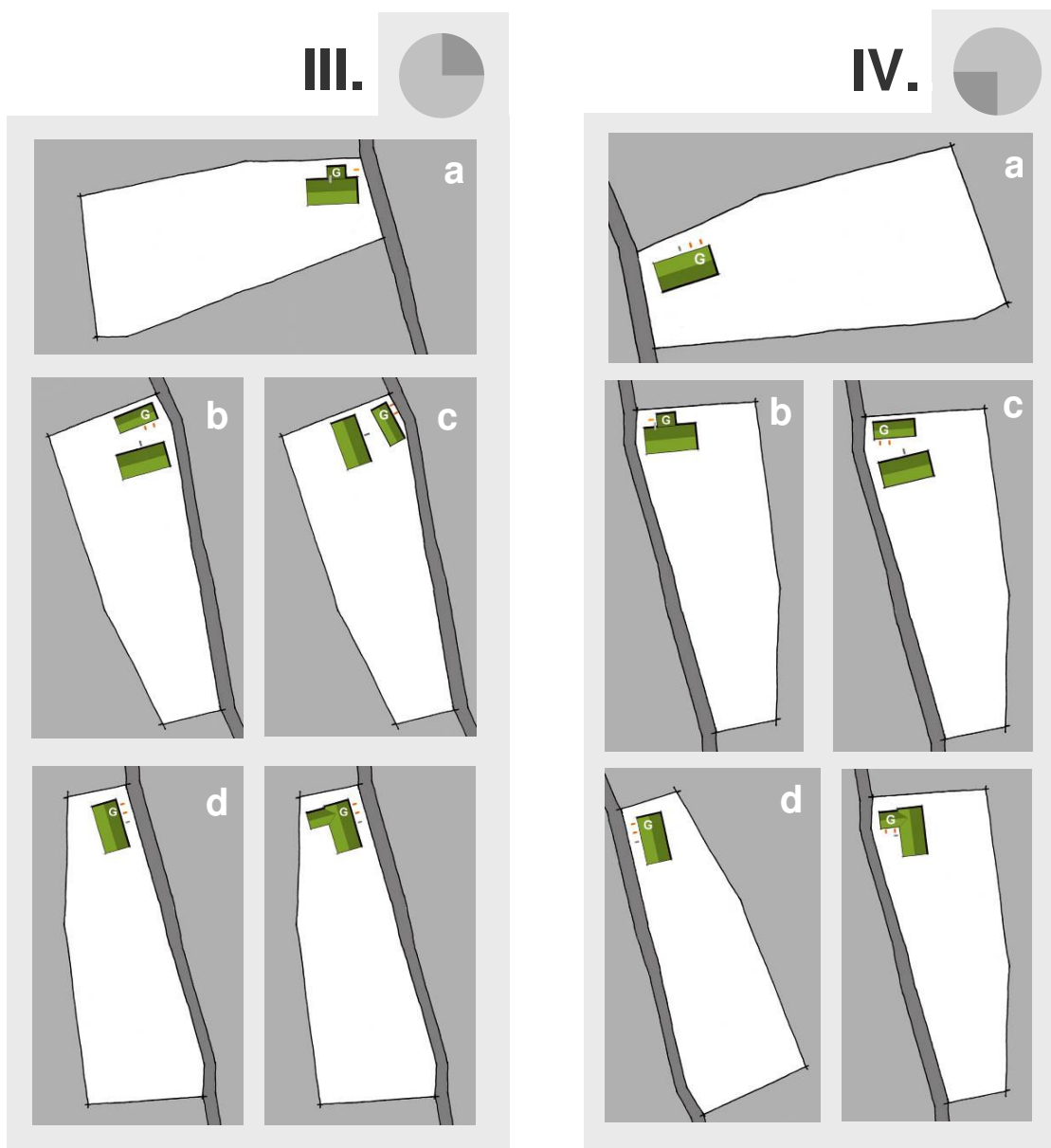

III. pozice – komunikace z východu až severozápadu

IV. pozice – komunikace ze západu až jihozápadu

Jedná se o univerzální pozice stavby z hlediska požadavku na orientaci obytných místností

- Stavbu je vhodné umístit co nejbližše severnímu okraji pozemku tak, aby byl posílen prostor pobytové zahrady orientované na jihozápad, resp. jihovýchod.
- Nejvýhodnější orientace objektu je podélnou osou kolmo ke komunikaci, delší jižní fasáda umožňuje výhodnou pozici obytných místností (**III.a,b, IV. a,b,c**). U obytných staveb s integrovanou garáží je vhodné situovat prostory pro parkování do severovýchodního cípu dispozice či do severní přístavby (křídla).
- Další možností je umístění stavby či paralelně uspořádaných objektů podélnou osou rovnoběžně s komunikací. Vjezd do garáží je nejvýhodnější navrhnout přímo z komunikace. (**III.c,d,e, IV. d**) či z kolmého parkovacího křídla (**IV.e**).

4.2.3.3. příklady funkčního řešení staveb navrhovaných do centrálního prostoru návesních sídel

Následující kapitola se věnuje návesním sídlům NP Šumava, která ztratila podstatnou část svého stavebního fondu a charakteristická forma přestala být čitelná. Vzhledem k tomu, že novodobá zástavba většiny z nich do centrálního prostoru enkláv zásadně nepronikla, je možné charakteristickou půdorysnou strukturu alespoň rámcově obnovit.

Vzhledem k tomu, že se současné stavitelství ve venkovském prostoru řídí velmi konvenčními postupy, je jedním z hlavních argumentů, proč neobnovovat zástavbu v jejích původních objemech, příliš rozsáhlá zastavěná plocha objektů, která se vzhledem k potřebám současného uživatele nedá plnohodnotně využít. Na grafických schématech jsou znázorněny příklady možných funkčních řešení takových staveb, které přinášejí alternativní řešení i pro objekty výrazných objemů.

Prioritním způsobem obnovy je rekonstrukce hmoty na původním půdoryse, to však vzhledem k nejrůznějším okolnostem není možno realizovat vždy. Příklady přinášejí určité zjednodušující schéma rozdělení a organizace pozemku, podle potřeby se stavba může přizpůsobit aktuálním rozměrům parcely.

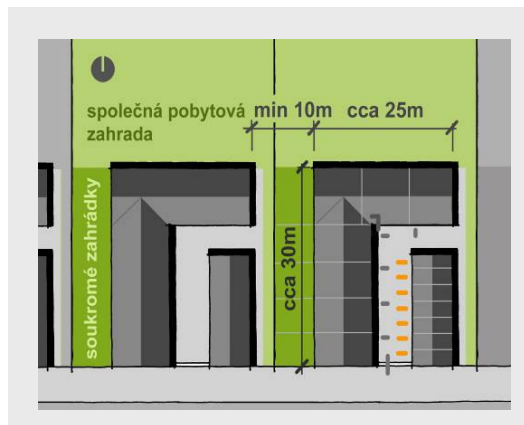
příklad č. I individuální obytná zástavba se štítově orientovanými objekty půdorysu L

- Jedná se o zástavbu menšího měřítka situovanou na obdélných parcelách orientovaných kolmo do veřejného prostoru – rozlohou vycházejí z aktuálních podmínek či mohou být děleny z větší parcely na pozemky o s optimální rozlohou 800 – 1200 m².
- Stavby půdorysu L vytvářejí ve vzájemné vazbě uzavřená átria či dvory, do nichž jsou orientovány obytné místnosti hmot kolmých na komunikaci
- Objekty jsou navrženy jako jednopodlažní s obytným podkrovím pod sedlovou střechou, kolmé rameno může být zastřešeno ploše (př. a), v uliční či zahradní frontě budou dominantním prvkem štítové fasády staveb.
- Trakt rovnoběžný s komunikací, ať již umístěném v uličním či zahradním traktu je možno zastřešit průběžnou sedlovou konstrukcí, výsledkem je výrazná horizontální hmota. (př. b)
- Zastavěná plocha objektu včetně přístavby se v závislosti na velikosti pozemku pohybuje v rozpětí od 200 do 250 m².
- Objekt je nehledě na orientaci vůči světovým stranám situován co nejbližší komunikaci tak, aby skupina vytvářela uliční frontu.
- V závislosti na orientaci objektu vůči světovým stranám je žádoucí umístit objekt na pozemku tak, aby hlavní objem směřoval do dvora osluněnou fasádou.

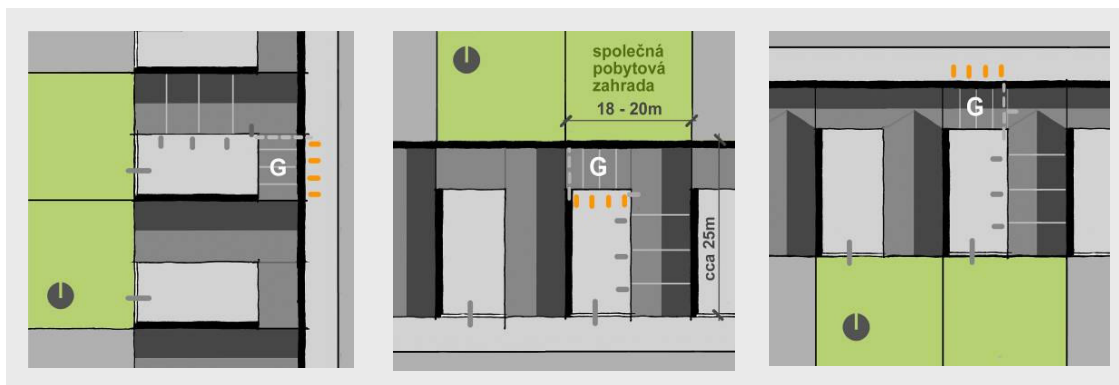
příklad č. II zástavba dvorcového typu určená pro hromadné bydlení

- Část návesních sídel ležících v NP Šumava spadá do oblasti architektonické typologické formy „domu Českokrumlovska a Horního Povltaví“, který je charakteristický výraznými objemy staveb. Uvedený příklad přináší alternativní řešení pro stavby situované v jádrovém návesním prostoru sídla, aniž by však mezi sebou vytvářely pevné vazby. Objekty v historických enklávách byly půdorysně relativně těsně provázány, ojedinělé stavby se v rámci návesního prostoru dostávaly do mírně rozvolněných pozic.
- Jedná se o velmi kompaktní řešení, které může být vhodnou alternativou pro potřeby sociálního bydlení či jako plnohodnotná bytová výstavba netradiční, ale velmi efektivní formy.
- Základní charakteristikou je uzavřená dvorcová dispozice, stavba může být přízemní či dvoupodlažní, vždy s obytným podkrovím.
- Jedno z rovnoběžných křídel, které se nachází blíže hranici sousedního pozemku, je určeno pro parkování vozidel, buď jako kryté parkovací stání či uzavřené garáže.
- Další dva trakty jsou děleny na jednotlivé obytné jednotky, které jsou v závislosti na podlažnosti objektu buď mezonetové (přízemí + obytné podkroví) nebo přízemní a v 2.np mezonetové přístupné z pavlače.
- Plocha pozemku mezi obytným křídlem a hranicí sousedního pozemku může být rozdělena na malé užitkové zahrádky, zbytek pozemku je využíván jako společná pobytová zahrada.
- Zastavěná plocha objektu se pohybuje v rozpětí od 600 do 700 m², minimální velikost pozemku je 1500 m², při minimální šíři 40m v linii veřejného prostoru

příklad č. 3 zástavba atriového typu určená pro hromadné bydlení

- Jedná se o obdobu formy představené u individuální zástavby se shodnými zásadami umístění objektu na pozemku s ohledem na oslunění.
- Hlavní objem je vertikálně rozdělen na bytové jednotky, kolmé rameno určeno pro kryté parkování.
- Zastavěná plocha se pohybuje v rozpětí od 450 do 500m², minimální velikost pozemku je 1500 m², při minimální šíři 40m v linii komunikace.
- Umístění stavby na pozemku je rovněž nezbytné podřídit ideálnímu oslunění obytných místností.

4.3. OSTATNÍ STAVBY NA POZEMKU

doporučené:

- V urbanisticky nejhodnotnějších sídlech a enklávách je žádoucí integrovat všechny funkce v rámci hlavního objektu.
- V sídlech průměrné a nízké urbanistické hodnoty je možno zřídit na pozemku drobný dřevník či přístřešek na zahradní náčiní obdélného půdorysu plošně nepřesahující 10m². Je vhodnější, aby byl řešen umístěn při hranici pozemku, eventuálně i v linii ohraničující konstrukce.
- V sídlech s velkou pohledovou expozicí je nezbytné situovat případné drobné stavby do bezprostřední blízkosti hlavního objektu.
- Drobné vodní plochy na pozemku je výjimečně možné řešit formou tzv. „koupacího jezírka“, každý případ je však nezbytné samostatně posoudit.

nevhodné:

- Ve veřejných prostorech a v sídlech nejvyšší urbanistické hodnoty je zcela nevhodné umisťovat na pozemek jakékoli drobné stavby.
- V ostatních sídlech je rovněž nežádoucí umisťovat drobné stavby do pozic, které jsou vnímatelné z veřejného prostoru a významně uplatněné v dálkových pohledech.
- Je nežádoucí umisťovat kamkoli na pozemku klasické bazény, v centrální pozici sídla (podél hlavní komunikační osy), která se výrazně uplatňuje v dálkových pohledech, je pak zřizování jakýchkoli vodních ploch zcela nevhodné.
- V sídlech vysoké urbanistické hodnoty není vhodné řešit parkování na pozemku v samostatném objektu, ve sídlech ostatních pak jako drobnou stavbu pro jedno garážové stání s nájездem ve štítě.
- Jakékoli stavby včetně drobných vodních ploch je nevhodné umisťovat na pozemky, které byly v historii zastavěny a které, zejména ve formovaných sídlech, tvoří přirozenou a vhodnou rezervu pro případnou výstavbu.

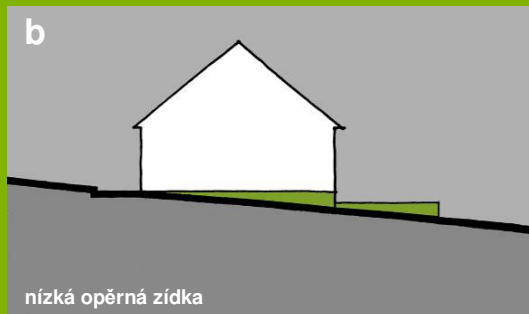

4.4. ZÁSADY PRO UMÍSTĚNÍ STAVBY VE SVAŽITÉM TERÉNU

doporučené:

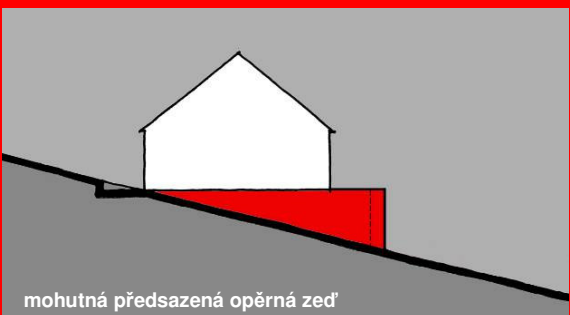
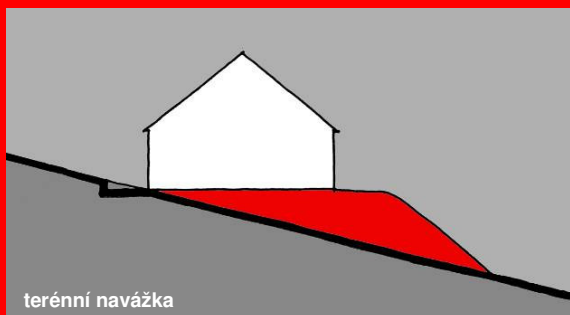
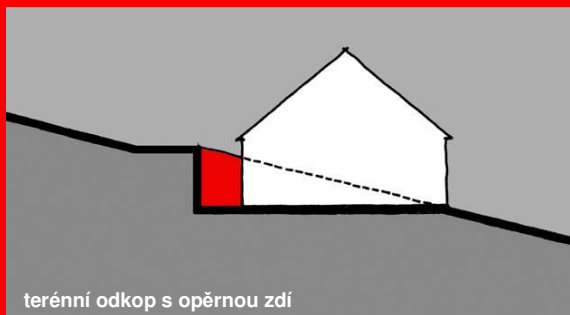
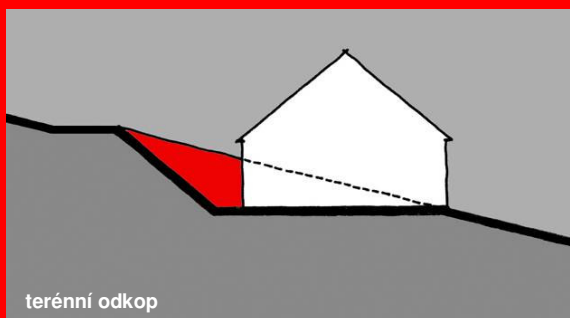
Při umísťování novostavby na pozemku je nezbytné respektovat terénní podmínky a objekt dané situaci objemově přizpůsobit tak, aby stavba působila co nejméně nápadně.

- Při výraznějších sklonech terénu je vhodné umísťovat stavbu vždy na níže položenou stranu komunikace, zejména tam, kde je doporučena jednopodlažní výšková úroveň zástavby. Tam, kde je vstup do objektu možno umístit pouze z komunikace, je vhodné výškové rozdíly vyrovnat podezdívkou, event. částečně zahloubeným podzemním podlažím (a)
- U pozemků s nižším sklonem terénu je v závislosti na umístění objektu vůči komunikaci možno výškový rozdíl vyrovnat i nízkou opěrnou zídou (b), event. zahloubením části přízemí do přilehlého terénu (c).

Varianta vstupu z komunikace, kdy je stavba navýšena o polozapuštěný suterén. Je možno ji použít podmíněně pouze v situaci, kdy je podobným způsobem řešena i související historická zástavba. Vždy je ovšem velice důležité vhodně volit objemové proporce budov (viz architektonický manuál)

nevhodné:

Sporné řešení, které nepostrádá kvalitní architektonický detail, přesto však se jedná o poměrně velký zásah do terénu, který je v pozvolném otevřeném svahu dosti patrný. Rozsah parkovací plochy je v každém případě příliš velký, alternativou je její zmenšení, pozvolnější přechod do terénu, event. lokální doprovod nízké krycí zeleně (listnaté keře).

Nevhodná práce s terénem při návrhu novostavby je jedním z nejzásadnějších problémů ve venkovském prostoru, ve zvláště chráněných lokalitách jde však o klíčový zásah do krajinného obrazu a devastaci přítomných hodnot. Zcela nepřijatelné jsou úpravy uměle vyrovnávající terénní nerovnosti ve svažitějších lokalitách – navážky a terénní odkopy.

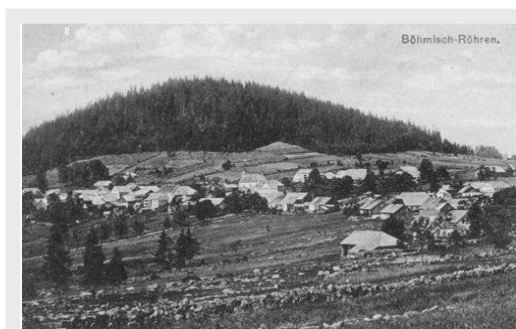
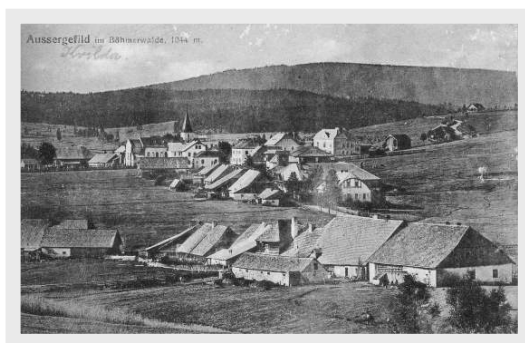

4.5. OHRANIČENÍ POZEMKU

Prostorové ohraničení pozemku by mělo v návrzích vždy reagovat na regionální odlišnosti a ve formě, použité konstrukci i materiálu citlivě propojovat stavbu a příslušný pozemek s navazující krajinou. S ohledem na specifické podmínky v sídlech je při návrhu oplocení vždy nezbytné opřít se o dochovanou obrazovou a historickou mapovou dokumentaci.

historické souvislosti -ohraničování plužiny

- V sídlech závislých na pěstitelské zemědělské produkci byla přirozenou bariérou hranice plužin, jejíž obraz v krajině byl však patrný jako rozhraní jednotlivých pěstebních ploch či jako linie zapojené vyšší zeleně často v doprovodu komunikace či nízkých zídek, kamenic či tarasů se sbíraného kamene – v těchto případech šlo o formu obvyklou u sídel nejrůznějších půdorysných typů, nejčastěji a nejcharakterističtěji u sídel lánových.

- Ohraničování větších ploch se uplatňovalo především v krajině pastorální, kde chov dobytka a pastevectví bylo podstatným zdrojem obživy. Konstrukce plotu však byla velice vzdušná – nosné prvky byly tvořeny sloupky z kulatiny umístěné v širokých roztečích, na nichž spočívalo několik horizontálně umístěných prvků z dřevěné tyčoviny poměrně subtilního průřezu. Dnes je tento typ konstrukce známý pod názvem „farmářský plot“.

historické souvislosti -ohraničování soukromých zahrad

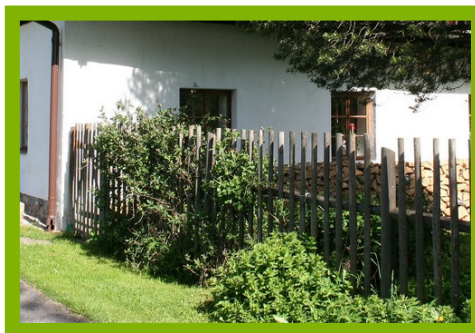
- Historicky se nejčastěji oplocovaly sady a užitkové zahrady sídel, navazující části pozemku zůstávaly bez pevné konstrukce (s výjimkou výše uvedených enkláv). Konstrukce byla dřevěná plaňková na dřevěných či kamenných sloupcích.

doporučené:

centrální části sídel (zejména formovaných)

- Směrem do veřejného prostoru (ke komunikaci) je žádoucí ponechat pozemek zcela bez oplocení, výjimečně, jedná-li se o řešení v enklávě obvyklé, je možno předzahrádky opatřit lehkou plaňkovou konstrukcí bez podezdívky. Stejně tak je možno oplotit plaňkovou konstrukcí užitkové zahrádky malého plošného rozsahu, bezprostředně přimknuté k objektu.
- Zahrady v malých venkovských sídlech a větší pozemky je žádoucí ponechat zcela bez oplocení či alternativního ohrazení (liniová výsadba keřů či vyšší zeleně) a umožnit tak plynulý optický přechod zahrad do volné krajiny. Rozsáhlejší plochy využívané k pastvě je případně možno oplotit takzvaným farmářským plotem z dřevěných kulatin či z horizontálních prvků.
- V sídlech se setřenou urbanistickou strukturou je alternativně možno použít lehkou (dřevěnou) plotovou konstrukci bez podezdívky, avšak pouze u pozemků malého plošného rozsahu.

pozice mimo historické jádro

- Směrem do veřejného prostoru (ke komunikaci) je žádoucí ponechat pozemek rovněž bez oplocení či volit tradiční konstrukci – plaňkový plot, vždy bez podezdívky. Směrem do hloubky pozemku platí výše uvedené zásady.

nevhodné:

- Pozemky malých venkovských sídel se zachovanou urbanistickou strukturou není vhodné (s výjimkou pastvin a užitkových zahrádek) jakkoli oplocovat.
- Zcela nežádoucí jsou konstrukce kompaktní, které vytvářejí výrazné prostorové bariéry a obraz sídla degradují., ploty s podezdívkou a to v jakémkoli tvaru i materiálu.
- Jako pohledovou bariéru je zcela nevhodné volit výsadby jehličnanů v pravidelném sponu, nepatříčně pak působí zejména živé ploty upravované do geometrických objemů.

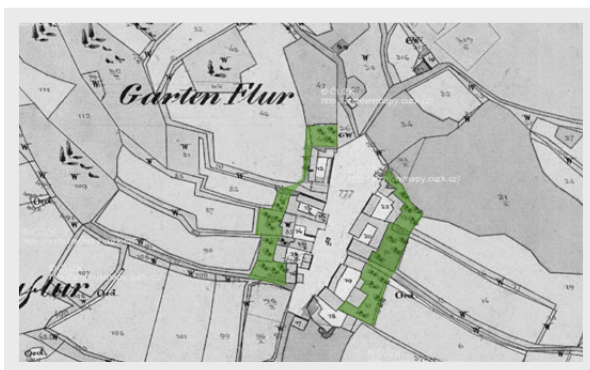
4.6. ZELENĚ NA POZEMKU

Stavba v přímé vazbě na historickou strukturu:

Pro půdorysně formovaná sídla (sídla komunikační a návěsní) je charakteristický pás záhumenní zeleně (v oblasti bezprostředně za hospodářskými objekty), který odděluje zástavbu od navazující plužiny. Tam, kde vzniká nová zástavba v bezprostřední vazbě na původní stavební fond v prolukách po zaniklé zástavbě či dochází k rekonstrukci nebo konverzi původních budov, je žádoucí zachovat a kultivovat původní sadové úpravy či jejich fragmenty. Jedná se zejména o zachovalé části ovocných zahrad, eventuelně vzrostlé listnáče – prostor původních sadů je žádoucí posílit novou výsadbou tak, aby byly zachovány původní objemové poměry zeleně. S rostoucí nadmořskou výškou množství zeleně klesá. Od souvislých pásů zahrad v podhůří až po ojedinělé solitéry v nejvyšších polohách. Zde se v ohraničení sídla a plužiny již významně projevuje zástavba.

Trhonín (PT) – ortofoto 2008 Zdroj: ČÚZK
Ilustrační příklad z lokality ležící mimo území NP Šumava reprezentující velmi zřetelně dochovaný pás záhumenní zeleně.

Červená, císařský otisk mapy stab. katastru 1837
Zdroj: archiv ČÚZK
Zeleně zvýrazněné plochy označují původní rozsah zahrad.

Červená, ortofoto 2008
Odstranění původních výsadeb bez následné obnovy z velké části setřelo čitelnost původní struktury zeleně zahrad.

České Žleby, ortofoto 2008
Výrazný pás záhumenní zeleně v komunikačním sídle.

Horská Kvilda, ortofoto 2008
Zeleň doprovázející zástavbu v sídle s rozptýlenou půdorysnou strukturou.

Zástavba mimo historickou strukturu

- V celkovém prostorovém účinku zeleně je třeba udržet přirozené měřítko při přechodu do volné krajiny.

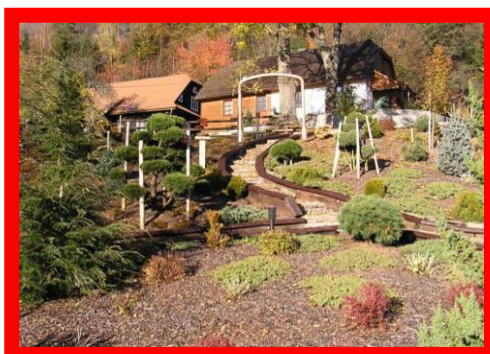
doporučené:

- Při obnově či zakládání nových zahrad je žádoucí volit v druhové skladbě výsadeb domácí druhy listnatých dřevin. Prostor zahrady je možné funkčně členit na část užitkovou v bezprostřední vazbě na objekt (s podílem ovocných dřevin) a část pobytovou se solitérními výsadbami vysoké zeleně.
- U formovaných sídel, kde jsou stavby orientovány průčelím do veřejného prostoru, je vhodné udržovat či obnovit předzahrádky (spodní obrázek).
- Tam, kde je potřeba vytvořit pohledovou bariéru mezi pozemkem a navazujícím prostorem (hranice soused, komunikace), je v citlivé formě možno volit výsadbu listnatých keřů či vyšších dřevin. Při objemových úpravách těchto výsadeb je nezbytné vyvarovat se geometrického či ornamentálního střihu.

nevhodné:

- Zcela nevhodné jsou výsadby exotických dřevin, zejména jehličnanů, které propůjčují venkovským zahradám nepatřičný, městský charakter.
- Ve výsadbách zahrad formovaných sídel jsou nevhodné jehličnany, a to i domácích druhů, které lze tolerovat v zástavbě horských sídel, avšak vždy pouze jako solitery.
- Souvisejícím problémem je jakýkoli výrazný a nepřírozený zásah do tvarování terénu.
- Je nevhodné zakládat zahrady na pozemcích, které byly historicky zastavěny a které, zejména ve formovaných sídlech, představují přirozenou a ideální prostorovou rezervu pro možnou výstavbu.

4.7. ZPEVNĚNÉ PLOCHY NA POZEMKU

doporučené:

- Je žádoucí minimalizovat množství zpevněných ploch na pozemku.
- Zpevněné plochy je vhodné řešit jako mlatové (hutněná úprava), event. s kamenným obkladem v nepravidelné skladebné úpravě, tak aby působily co nejpřirozeněji a odpovídaly venkovskému charakteru prostředí.
- Příjezd ke garážím je vhodné řešit pouze jako zpevněné pásy v rozteči kol automobilu.

Vjezd na pozemek je řešen plastovými zatravnovacími rošty – pro příjezdové komunikace jde o řešení přijatelné, neboť při relativně malém provozu umožňují dobré prorůstání vegetaci, plocha tak působí přirozeně.

Fotografie zobrazují řešení sporné, přesto za určitých podmínek přijatelné – dlažba svým formátem a rozsahem plochy působí v detailu tvrdě, rozteče, umožňující prorůstání travou však měřítko zjemňuje.

Nevhodné:

- Na pozemku není vhodné navrhovat rozsáhlé zpevněné plochy.
- Vjezdy do garáží, přístupové cesty k objektům či ostatní zpevněné plochy (terasy, apod.) by neměly být řešeny v betonové, zejména pak zámkové a probarvované dlažbě – jedná se o prefabrikovaný prvek, který zakládá v prostoru neadekvátní prostorový detail, nevhodný do venkovského kontextu; nepatřičnou úpravou jsou rovněž velkoformátové kamenné desky či jakýkoli jiný materiál a konstrukční řešení odkazující na městský parter.
- Zpevněné plochy by zásadně neměly realizovány ve zvýšené úrovni oproti souvisejícímu terénu ani ohraničeny obrubníky.

5. ÚPRAVY VEŘEJNÉHO PROSTORU

Veřejné prostory tvoří základní prostorovou kostru sídla a nejvýrazněji se podílí na vnímání charakteru sídla. Jejich formování a údržba navíc svědčí o životě místních obyvatel a je mj. důležitá pro atraktivitu místa z hlediska cestovního ruchu. Veřejné prostory tvoří zejména ulice, návsi, resp. náměstí v městsech a městech. Vyhrazené veřejné prostory pak tvoří plochy veřejných zařízení jako školy, sportovní areály, parkoviště apod.

V obcích, ve kterých je doporučeno pořídit regulační plán, má tento především jasně vymezit a definovat charakter veřejných prostorů. Tím se má na mysli zejména určení stavebních čar, požadavků na jednotlivé stavby s ohledem na jejich působení směrem do veřejného prostoru (orientace štítů, počet podlaží, umístění vstupů a vjezdů, řešení soukromé zeleně apod.).

5.1. MÍSTNÍ KOMUNIKACE

Prostory místních komunikací jsou nejdůležitějšími veřejnými prostory v sídlech všech velikostí. Z tohoto důvodu je jejich utváření třeba věnovat zvýšenou pozornost a v případě urbanisticky cenných sídel obzvláště. Nová norma *Projektování místních komunikací ČSN 73 6110* z roku 2006 na tyto požadavky reaguje a přináší alternativu i pro malá sídla, která mají z hlediska utváření veřejného prostoru zcela specifické potřeby.

Revidovaná norma obsahuje zásadní změny, mj. dává kvalitativně jiný význam komunikaci uvnitř sídel. Norma uvádí: „*Komunikace ve velké míře vtiskují obci její jedinečnost a prožitek daného okolního prostředí. Tyto prostory neslouží jenom dopravě, nýbrž poskytují také rámec rozmanitým jiným projevům života, což se projevuje nejružnějšími požadavky a funkcemi. Tvorba prostoru místní komunikace má proto prvořadý význam při řešení problematiky zastavěného prostředí a navrhování komunikací uvnitř zastavěného území je těsně spojeno s urbanismem a architekturou v utváření tohoto prostoru.*“

Norma sleduje zejména:

- zvýšení bezpečnosti v obcích;
- zklidňování dopravy a její humanizaci;
- omezení dominance motorové dopravy;
- zvýšení ochrany chodců a cyklistů;
- preferenci všech druhů veřejné hromadné dopravy;
- optimální mobilitu všech účastníků dopravy.

Z výše uvedeného je zřejmé, že po desetiletí preferovaná dominance požadavků motorové dopravy se obrací ve prospěch obyvatel a kultury prostředí. Možnosti, která poskytuje norma, by se měly co nejdříve prosadit a uplatnit při navrhování veřejného prostoru, neboť řada projektů stále sleduje zažitou konvenční praxi.

Norma zavádí rovněž termín „*Prostor místní komunikace*“, který zahrnuje hlavní dopravní prostor i přidružený prostor.

Prostory komunikací nejsou ulicemi tak, jak je chápeme ve městě. Z tohoto důvodu je ve venkovských sídlech při návrhu pěšího provozu (dimenze, materiál, řešení vjezdů) jak ve stávající, tak v nové výstavbě, věnovat velkou pozornost a citlivý přístup.

5.1.1. úprava stávajících komunikací

doporučené:

- Úprava prostoru stávajících komunikací, tj. zejména komunikací II. a III. třídy se musí citlivě rozvážit s ohledem na venkovský charakter sídel.
- Komunikace s minimálním provozem je vhodné ponechat v existujícím profilu bez rozšíření jízdních pruhů, a s co možná nejpřirozenější vazbou na okolní terén.
- Na komunikacích s celoroční průměrnou intenzitou dopravy menší než 500 vozidel za 24 h v obou směrech, s převážně obytnou zástavbou, je možné a vhodné upustit od zřizování samostatných (zvýšených) chodníků a pohyb chodců předpokládat na principu smíšeného provozu. Pokud se tedy na takovýchto komunikacích k realizaci chodníků výjimečně přistoupí, není nutné je budovat ve zvýšené úrovni. Bezpečnost pohybu chodců se v tomto případě zajistí dopravními opatřeními snižujícími rychlost vozidel vycházejícími z intenzity provozu.

nevhodné:

- U komunikací venkovských sídel je velice nevhodná výšková segregace automobilového a pěšího provozu, která zakládá v parteru nepatřičný městský detail. Tento obecný jev je zvláště neopodstatněný a nepochopitelný v obytných souborech s minimální intenzitou dopravy, které splňují veškeré podmínky pro provoz na komunikaci zklidněné (kategorie D1 – obytné zóny)
- Podobným problémem je výškové oddělení vozovky a navazujícího terénu betonovými obrubníky.

5.1.2. návrh nových komunikací

Budování nových komunikací je v národním parku obecně nežádoucí. Pokud se k realizaci nové komunikace přistoupí, mělo by se tak dít pouze zcela výjimečně, v okrajových spádových lokalitách se setřenou urbanistickou formou.

Komunikace by se měly zřizovat výhradně jako zklidněné se smíšeným provozem chodců a vozidel (kategorie D1 - obytné zóny). V rámci existujících komunikací je navíc možno zřizovat zóny s omezenou rychlostí (30km/h) jako jeden z hlavních nástrojů na zklidňování dopravy v sídlech.

doporučené:

- Prostor místní komunikace v obytné zóně se skládá z dopravního prostoru a pobytového prostoru. Dopravní prostor může mít šířku 3,5m a více, umožňuje v tomto profilu zřídit pouze jeden obousměrný jízdní pruh. Přestože norma udává doporučenou celkovou šířku profilu včetně pobytového prostoru 8m, připouští však užší profil s ohledem na aktuální prostorové podmínky sídla – ve všech venkovských enklávách NPŠ je z této možnosti třeba vycházet a omezit celkový rozměr na minimum při zachování pohodlné průjezdnosti a dostatek odstavných parkovacích ploch.
- Jízdní pás obslužné komunikace skupiny C lze podle článku 7 normy navrhnout mj. jako jednopruhový obousměrný s výhybnami. Je přípustné nahradit výhybnu lokálním rozšířením komunikace - v takovém případě je šířka jízdního pruhu pouze 2,5m při šířce prostoru místní komunikace 3,5m (viz tab. 6 normy).
- Řešení kontaktu veřejného a soukromého prostoru, nejčastěji formou zahrádek či předzahrádek, by mělo respektovat charakter venkovského sídla, typické či tradiční formy zástavby a mělo být ve své formě co nejjednodušší.
- Řešení úprav má být jednoduché a umožňovat úklid a údržbu mechanizovanými prostředky. Údržbu veřejných prostor lze z hospodárnit vhodným určením rozhraní mezi veřejným a soukromým prostorem. Např. přeparcelace pozemků ve prospěch soukromých vlastníků může snížit rozsah ploch v péči obce. Také předimenzovaná dopravní řešení (příliš široké komunikace, odstavné plochy apod.) lze upravit tak, aby se zmenšil podíl zpevněných ploch, která jsou na údržbu nejnáročnější.

nevhodné:

- Stejně jako při úpravě existujících komunikací platí i pro zřizování nových požadavek velké střídmosti v použitých detailech. Nevhodné je použití obrubníků vymezujících komunikaci a plochy zeleně a (jak bylo uvedeno výše) výškové oddělení pěšího a automobilového provozu, ostrůvků pro chodce, zpomalovacích pásů, apod., tedy prvků charakteristických pro městský parter. Jejich zřizování navíc komplikuje zimní údržbu vozovek.

5.2. VEŘEJNÉ PARKOVÁNÍ

Veřejné parkování je jedním ze základních problémů, který se sídel obecně dotýká. Obtížně řešitelným se pak stává zejména v turisticky exponovaných lokalitách ležících v oblasti zvláště chráněných území. Při navrhování veřejných parkovacích ploch je žádoucí postupovat podle následujících zásad:

doporučené:

- Parkovací plochy členit pokud možno na malé skupiny parkovacích míst v rozšíření existujících komunikací, situované tam, kde veřejný prostor v rámci sídel poskytuje určité plošné rezervy.
- Plochy realizovat v aktuálních terénních podmínkách, pouze s drobnými úpravami sklonu, které nenaruší původní charakter místa.
- U nezbytných velkokapacitních parkovišť volit variantu parkování v zeleni v okrajích lesních porostů či s nově realizovanými výsadbami vytvářejícími přirozený nepravidelný zápoj tak, aby byl umožněn vjezd do jednotlivých stání.
- Zpevněné plochy parkovacích stání je nejvhodnější řešit pouze jako zhutněný (mlatový) povrch, event. probarvované živice (Terraway), méně vhodným řešením je pak asfalt nebo maloformátová kamenná dlažba, plastové, ve výjimečných případech i betonové rošty.
- Parkování je výjimečně možno řešit i jako podzemní stavbu s nájezdem skrytým v nadzemním objektu. Stavba parkingu musí však být plně integrována do terénu a její povrchové krytí musí na okolní terén plynule navazovat.

nevhodné:

- V rámci centrálního prostoru sídla ani v pohledově exponovaných lokalitách je zcela nevhodné zřizovat velkokapacitní parkoviště či dominantní, spojitě parkovací plochy většího rozsahu.
- Pro realizaci kapacitních parkovišť nevytvářet navážky ani masivní terénní odkopy či opěrné zdi
- Na povrchy nepoužívat dlažbu betonovou, zejména zámkovou s probarvovaným povrchem – jedná se o cizorodý, tvrdý prvek ve veřejném prostoru venkovských sídel a vnáší do něj nepatřičné měřítko
- U event. podzemních parkovišť je zcela nevhodné obsluhovat prostory nekrytými rampami. Stavba rovněž nesmí vytvářet na terénu výrazné hrany či nepřírozená terénní tělesa.

5.3. KOMUNIKACE – POVRCHY

doporučené:

- Pro udržení typického venkovského charakteru intravilánu je nezbytné, aby působily obslužné komunikace co nejvíce přirozeněji
- Je žádoucí minimalizovat šířku komunikace tak, aby odpovídala normativním požadavkům, přesto aby plnila svoji funkci – komunikace v obytných enklávách mimo hlavní osu je vhodné navrhovat jako zklidněné, jako jednopruhové obousměrné s výhybnami. Celková šíře těchto komunikací se může pohybovat již od 3, 5m.
- Komunikace v obytných enklávách mimo hlavní průtahy sídlem je vhodné řešit jako mlatové, event. živičné s probarvovaným povrchem (tmavé okry přizpůsobující se odstínem rostlému povrchu – např. TERRAWAY), případně v kamenné dlažbě z maloformátových prvků.
- Je žádoucí a pro udržení venkovského charakteru sídla nezbytné udržet jednoúrovňové řešení pěších i automobilových komunikací.

nevhodné:

- Je zcela nevhodné výškově segregovat pěší a automobilovou dopravu a to i v hlavním komunikačním průtahu sídlem.
- Je nevhodné vymezovat komunikace betonovými obrubníky.
- Je zcela nevhodné řešit komunikace obytných enkláv v betonové dlažbě konvenční skladby a skladebných prvků, zejména v dlažbě zámkové a dlažbě s probarvovaným povrchem

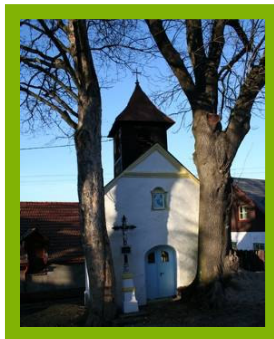
5.4. ZELENĚ VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Zeleň je důležitým prostorotvorným prvkem v intravilánu i extravilánu sídel. Pro enklávy ležící ve zvláště chráněných územích je pak dominantní a určující složkou sídelního obrazu. Sídla ležící v hranicích NP Šumava jsou až na výjimky venkovská, veřejná uměle založená zeleň se v nich prakticky nevyskytovala – skupiny dřevin či dřeviny solitérní, pokud se v urbanizovaném území objevily, byly dílem topografických a přírodních vlivů (doprovod vodotečí..) či ojedinělým antropogenním jevem. Tomuto faktu je třeba přizpůsobit veškeré osazovací záměry.

5.4.1. solitérní zeleň

doporučené:

- Solitérní zeleň vysazovanou za účelem okrasným je třeba navrhovat vždy s ohledem na aktuální prostorové podmínky jako přirozený protipól urbanizovaných ploch.
- Dřeviny lze vysazovat pouze jednotlivě či v malé skupině a pouze tam, kde je jejich přítomnost vhodná, případně žádoucí – křížení cest, doprovod drobné sakrální architektury.
- Druhovou skladbu výsadby je třeba volit výhradně z obvyklých dřevin, které jsou v místě či v regionu domovem. Do centrálních prostor sídla je žádoucí volit vždy výsadbu z listnatých domácích druhů, jehličnaté domácí druhy je mimo sídelní jádra vhodné vysazovat pouze jako solitéry.

nevhodné:

- Nevhodnými dřevinami ve veřejném prostoru jsou jehličnany, zcela nepřijatelné pak jehličnany exotické (thuja, stříbrný smrk...). Výjimku tvoří ojedinělé a přirozeně se vyskytující solitéry jehličnatých domácích druhů v horských sídlech, k novým výsadbám by však nemělo docházet.
- Rušivě působí jehličnany zejména ve veřejném prostoru formovaných sídel, zcela nepatřícně pak v návěsném prostoru.

5.4.2. skupinová zeleň

doporučené:

- Je vhodná jako přirozená prostorová bariéra mezi původní a nově navrhovanou zástavbou, pokud jde o samostatně definovatelné celky.
- Je nezbytné vyvarovat se pravidelné plošné výsadby do sponu, která je typická pro hospodářské využití dřevin či jako komponovaná sadová úprava, výjimkou je doprovod parkovacích ploch (viz níže).
- Pro druhovou skladbu dřevin platí stejné podmínky, které byly uvedeny v prvním oddíle.

nevhodné:

- Je nezbytné vyvarovat se pravidelné plošné výsadby do sponu, která je typická pro hospodářské využití dřevin či jako komponovaná sadová úprava, výjimkou je doprovod parkovacích ploch (viz níže).
- Nevysazovat nepůvodní druhy dřevin.

5.4.3. úprava ploch, nízká zeleň

doporučené:

- Úpravy veřejné zeleně v malých sídlech nebo v těch částech větších aglomerací, které mají charakter venkovské enklávy, je možné realizovat bez výrazných terénních úprav a pouze tak, aby původní krajinné hodnoty zůstaly zachovány.
- Výrazná změna původního charakteru prostředí je možná pouze pod podmínkou, že je nově navrhované řešení úpravou znehodnoceného prostoru - výsledné vyznění by mělo být však vždy co nejpřirozenější, vhodné do venkovského prostoru, nikoli pokusem o městskou parkovou výsadbu.
- Přirozenou úpravou volných veřejných prostranství je zatravnění.

nevhodné:

- Při úpravách veřejných prostranství je nevhodné výrazně zasahovat do přirozeného terénu.
- Pro volné plochy jsou nevhodné komponované květinové výsadby a nepůvodní druhy nízkých dřevin.

5.5. DROBNÁ ARCHITEKTURA

(zastávky, přístřešky, informační systémy, zábradlí...)

Prvky drobné architektury spoludotvářejí charakter veřejného prostoru a přes svoji menší investiční náročnost přispívají k celkové úrovni a kultuře obrazu sídla.

doporučené:

Prvky drobné architektury by vždy měly zohledňovat venkovský charakter enkláv NP Šumava a v provedení vycházet z tradičních materiálů, v objemech i architektonických detailech působit střídmo, nadčasově a měly by reprezentovat kvalitní soudobý design podmíněný vysokou profesionalitou a vkusem tvůrců. Tyto objekty jsou novodobým typem staveb, které nemají své historické předlohy a proto je soudobý přístup k jejich ztvárnění opodstatněný. Zároveň je nezbytné, aby plnily do důsledku svůj účel a byly na pohled i „dotek“ příjemným průvodcem všech, kteří užívají prostor sídel i krajiny. Materiál staveb a prvků by měl převážně používat dřevo v kombinaci s kovem, event. kamenem.

autobusové zastávky:

Umístění zastávek by mělo respektovat charakter sídla a obvyklou intenzitu provozu. Budování zářivů je odůvodněné pouze na komunikacích I. a II. třídy. Tvarové řešení by mělo být velmi jednoduché, obdélné, v případě samostatné stavby s rovnou či pultovou střechou. Při hledání lokality pro umístění zastávek je vhodné hledat i řešení méně obvyklá, než je konvenční umístění solitérní stavby volně ve veřejném prostoru – tedy jako objemová součást další budovy (obytné, obecní...), jak je vidět na příkladu autobusové zastávky ve švýcarském Vrinu, architekta G. Caminady.

informační a odpočinková místa pro turisty:

Tato místa mohou zahrnovat informační tabule, lavičky, zařízení pro uchycení kol, přístřešky apod. V rámci sídel NP Šumava doporučujeme, aby byly tyto prvky řešeny v jednotném architektonickém stylu.

konstrukce na domovní a tříděný odpad:

Prostor pro třídění domovního a tříděného odpadu by měl být pečlivě zvolen tak, aby nenarušoval hlavní veřejné prostory sídla. Vzhledem k charakteru a ochraně hodnot sídel je třeba zvažovat použití náročnějších technických řešení – (sdružené boxy, apod.) či, stejně jako v případě autobusových zastávek zvažovat jejich umístění do konstrukce sdružené s objektem.

zábradlí, svodidla:

V prostoru sídel a v pohledově exponovaných místech v krajině, kde je zapotřebí zřizovat doprovodné bezpečnostní konstrukce u komunikací, je vhodné volit materiálovou alternativu k obvyklým, příliš technickým řešením. Jedná se dřevoocelové konstrukční systémy, které jsou v lici opatřeny masivními dřevěnými prvky, které celou konstrukci zjemňují.

nevhodné:

Žádný z prvků parteru by neměl veřejnému prostoru dominovat, strhávat na sebe pozornost špatným či naopak příliš extravagantním řešením, které potlačuje vnímání veřejných prostor jako celku. Vzhledem k povětrnostním podmínkám by stavby neměly používat skleněné či plošné kovové (plechové) konstrukce.

stavby s ohraničeným prostorem (zastávky, přístřešky na tříděný odpad, apod.) by zásadně neměly být řešeny jakkoli rustikálně - se sedlovou střechou s přesahy, zdobnými prvky, jako reminiscence na tradiční šumavskou architekturu. Nevhodná je rovněž konstrukce zděná, omítaná, nebo mohutná srubová.

odstraňování odpadu

Nádoby na domovní odpad by podle možnosti neměly být umístěny na volných a pohledově dominantních plochách pozemků. Je dále nezbytné se vyvarovat volně stojících nádob na tříděný odpad, neboť se stávají nežádoucí a nepřiměřenou dominantou veřejného prostoru sídel.

zábradlí, svodidla

Konvenčně používané bezpečnostní konstrukce jsou pro lokality, ležící v chráněných územích, velmi technicky přeurčené, mohutné a barevností zcela nevhodné. Je třeba se jejich používání, zejména v pohledově exponovaných lokalitách mimo sídla, v sídlech pak bezvýhradně, vyvarovat.

